

Maahanmuuton vaikutukset Kajaanissa

Teemu Niva
19.11.2013

Sisältö

Johdanto.....	5
Maahanmuuttaja-palvelut.....	6
Kustannukset kunta	12
Kustannukset valtio	13
Onko enemmän etuusia kuin kantaväestöllä?	14
Sivistystoimi	15
SoTe-kuntayhtymä	18
Terveystoimi	18
Toimeentulo	19
TE-toimisto	21
Kiinteistöosakeyhtiö Kajaanin Pietari	22
Maistraatti.....	23
Rikollisuus.....	24
Kuntalaisten näkemys maahanmuutosta	29
Ennakkotietojen kartoitus	30
Kommentteja ennakkotiedoista	30
Kokemukset.....	31
Kommentteja kohtaamisista.....	32
Suhtautuminen maahanmuuttopolitiikkaan	32
Kommentteja maahanmuuttopolitiikasta	33
Maahanmuuttoon liittyvät pelot	34
Kommentteja peloista	35
Maahanmuuton tuomat mahdollisuudet	36
Kommentteja maahanmuuton mahdollisuuksista.....	37
Media	38
Kommentteja mediasta	39
Yhteenveto	40

Kuva 1, Vastaanotetut pakolaiset ja turvapaikanhakijat sekä ulkomaalaistaustaiset Kajaanissa	10
Kuva 2, Maahanmuuttajat Kajaanissa taustamaan osan mukaan	11
Kuva 3, Maahanmuuttajapalveluiden tilinpäätökset 2010 ja 2011	12
Kuva 4, Toimeentulotuen menot ja tulot	20
Kuva 5, Ulkomaalaistaustaisten työllisyys	21
Kuva 6, Poliisin tietoon tulleen rikollisuuden kehitys Kajaanissa vuosina 1990 - 2012.....	24
Kuva 7, Selvitetyt rikokset vuosina 1990 - 2012	25
Kuva 8, Poliisin tietoon tulleet seksuaalirikokset vuosina 1990 - 2012.....	26
Kuva 9, Selvitetyt seksuaalirikokset vuosina 1990 - 2012.....	26
Kuva 10, Kumulatiivinen vastaanottomäärä ja poliisin tietoon tullut seksuaalirikollisuus	27
Kuva 11, Seksuaalirikollisuus Kainuu	28
Kuva 12, Vastaajien ikäjakauma	29
Kuva 13, Vastaukset kaupunginosittain.....	29
Kuva 14, Vastaajien ennakkotiedot maahanmuutosta	30
Kuva 15, Maahanmuuttajien kohtaaminen	31
Kuva 16, Kokemus maahanmuuttajien kohtaamisesta.....	31
Kuva 17, Maahanmuuttopolitiikan kannatus	33
Kuva 18, Maahanmuuton pelot ja uhat.....	34
Kuva 19, Maahanmuuton mahdollisuudet	36
Kuva 20, Media ja maahanmuutto	38

Johdanto

Maahanmuutto herättää tunteita ja keskusteluttaa yhä useammassa kahvipöydässä. Monet kysymykset roikkuvat ilmassa. Kysymyksiin sitten vastataan milloin ideologisesta näkökulmasta, tunteella tai poliittisella agendalla. Mutta nykyään yhä useammin vastataan myös tiedolla.

Tämän selvityksen tarkoitus on jakaa tietoa kajaanilaisille, siitä miten maahanmuutto on vaikuttanut Kajaanin kaupunkiin.

Kajaanin kaupungin osalta käsitellään maahanmuuttaja-palveluita, sivistystoimea sekä asumista (Kajaanin Pietari). Kuntayhtymätasolla vaikutukset kohdistuvat sosiaali- ja terveydenhoidon kuntayhtymään, tuttavallisemmin Kainuun Soteen. Valtakunnan tason asioihin liittyy puolestaan TE-toimisto, maistraatti sekä Kajaanin rikollisuuden kehitys (poliisi - ja oikeuslaitos).

Lämpimät kiitokset niille viranhaltijoille, jotka ovat kärsivällisesti jaksaneet vastailla allekirjoittaneen sähköposteihin. Uskon, että vastaaminen on ollut välillä tuskastuttavaa, kun on taiteiltu julkisuuslain ja salassapitovelvollisuuteen kuuluvien asioiden äärellä.

Henkilökohtaista panostusta tähän on mennyt kymmeniä tunteja sekä selvää riihikuivaa rahaa. Osassa tiedoissa on käytetty Tilastokeskuksen maksullisia palveluita ja oikeuden päätösten osalta tilatut tiedot ovat maksaneet myös osansa.

Toivonkin tämän selvityksen herättävän keskustelua sekä kannustaa kajaanilaisia ottamaan selvää ja jakamaan faktoja maahanmuuton vaikutuksista. Väärien tietojen pohjalta ei voida tehdä oikeita päätöksiä, sen paremmin kunnallis- kuin valtakunnanpolitiikassakaan.

Teemu Niva

Kaupunginvaltuutettu

Kajaani

Maahanmuuttaja-palvelut

Maahanmuuttaja-palvelut tukee kotoutumista ja pyrkii auttamaan yhteiskunnan kehittymistä monikulttuuriseksi ja erilaisuutta hyväksyväksi.

Maahanmuuttaja-palvelut sai vastattavakseen valtuustoaloitteen ”Valtuutettujen informoiminen maahanmuuttoasioissa”¹. Aloitteen on tehnyt Pentti Kettunen (ps.). Huom! alla olevasta lainauksesta puuttuu viitaukset liitteisiin, näin ollen lainaukset eivät ole täydellisiä.

"Kajaaniin on muodostunut asukaslukuun nähden yksi maamme suurimmista maahanmuuttajien keskittymistä. Suuri määrä eri etnisiä ryhmiä näkyy päivittäin kajaanilaisessa katukuvassa. Kajaanin perusväestöllä on hyvin vähän tietoa maahanmuuttajataustaisista ihmisistä ja omakohtaisen kokemuksemme mukaan myöskään Kajaanin kaupunginvaltuutetut ja muut luottamushenkilöt eivät voi kehua näiden asioiden tietämyksellään. Pakolais- ja turvapaikanhakijoiden asiat ovat eräänlaista salatiedettä, joka tiede on vain niiden hallussa, jotka ammattinsa vuoksi ovat näiden asioiden kanssa tekemisissä. Jotta edes päättäjät olisivat tietoisia mitä näissä asioissa Kajaanissa tapahtuu on välttämätöntä saada enemmän informaatiota käyttöön. Toiminta rahoitetaan vuosittaisen Kajaanin tulo- ja menoarvion puitteissa. Valtio tukee omalta osaltaan sopimuksien mukaisesti toimintaa. Tulo- ja menoarviosta ei kuitenkaan voi riittävällä tarkkuudella avata yksityiskohtaisia tietoja.

Edelliseen perustuen me allekirjoittaneet valtuutetut ehdotammekin seuraavaa:

Viimeistään vuoden 2011 alkupuolella järjestetään valtuuston kokouksen yhteydessä iltakoulu, jossa asianomaiset virkamiehet yms. antavat valtuustolle perusteellisen selvityksen numerotietoineen nettokustannuksista (tulot ja menot) joissa selviää se paljonko eri hallinnonaloille maahanmuuttajista, pakolaisista ja turvapaikanhakijoista aiheutuu kustannuksia, jotka raskaittavat kajaanilaisia veronmaksajia.

Samassa yhteydessä myös Kainuun maakunta -kuntayhtymä voisi antaa vastaavan selvityksen. Jos asia on liian laaja ja aikaa vievä toteutettavaksi iltakouluasiana, asiasta voisi järjestää valtuustoseminaarin. Joka tapauksessa nyt on tullut vihdoin aika käsitellä näitäkin asioita avoimesti ja ennakkoluulottomasti."

Johon vastaus oli henkilömäärien osalta seuraavanlainen:

Kajaanin kaupungissa asuu 31.12.2011 väestötilaston mukaan yhteensä 898 ulkomaan kansalaista. Heistä eurooppalaisia on 331, joista venäläisiä 220 hlöä, muista EU-maista 70 hlöä ja loput 41 hlöä EU:n ulkopuolisista Euroopan maista. Afrikkalaisia ulkomaalaisista on 303 hlöä ja suurimmat ryhmät somalialaiset (129 hlöä) ja kongolaiset (83 hlöä). Aasialaisia on yhteensä 239 hlöä, joista suurimmat ryhmät irakilaiset (79 hlöä) ja afgaanit (48 hlöä). Loput 25 ulkomaalaista ovat kansalaisuudeltaan tuntemattomia tai lähtöisin Pohjois- ja Etelä-Amerikasta.

Kajaanin kaupungin maahanmuuttajapalvelut

Kajaanin maahanmuuttajapalvelut toimii Kajaanin kaupungin keskushallinnon alaisuudessa. Maahanmuuttajapalveluihin kuuluu vuonna 1999 perustettu Kajaanin vastaanottokeskus (Vok) ja 2002

toimintansa aloittanut maahanmuuttajayksikkö (mamu). Vuodesta 2004 yksiköt ovat toimineet hallinnollisesti samassa yksikössä. Kajaanin maahanmuuttajapalveluiden toimipaikka sijaitsee vuokratiloissa Lönnrotinkadulla. Näissä tiloissa työskentelevät kaikki maahanmuutta-

¹ https://kotisivukone.fi/files/teemu-niva.ehdolla.fi/tiedostot/pdf_tiedostot/20121106-13.pdf

japalveluiden työntekijät. Asuin- ja toimistotilojen lisäksi vastaanottokeskuksella on käytössään erilliset varastotilat toimiston välittömässä läheisyydessä.

Kajaanin maahanmuuttajapalveluissa (mamu + vok) työskentelee 17 henkilöä: johtaja, 3 toimistosihteerä, 6 ohjaajaa (3 vok-työssä, 3 mamu-työssä), 2 sosiaaliohjaajaa, 3 sosiaalityöntekijää ja 2 terveydenhoitajaa. Sivistystoimialalla toimii varhaiskasvatuksen (1) ja perusopetuksen koordinaattori (1), joiden palkkakustannuksista vastaa maahanmuuttajapalvelut.

1. Maahanmuuttajatoiminta (mamu)

Kajaanin kaupungilla on toistaiseksi voimassa oleva sopimus pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta ELY-keskuksen kanssa. Vuosittainen pakolaiskiintiö on voimassaolevan sopimuksen mukaan 50 henkilöä; luku sisältää myös perheen yhdistämisen kautta tulevat pakolaisten perheenjäsenet. Lisäksi kuntaan sijoittuu oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita.

Mamu -yksikkö palvelee valtion kuntakorvauksiin oikeutettuja pakolaistaustaisia ja perheen yhdistämisen kautta saapuneita perheenjäseniä sekä heihin rinnasteisia oleskeluluvan saaneita turva paikanhakijoita 3 - 4 vuoden ajan väestörekisteriin kirjautumisesta. Pakolaisia muutti vuoden 2011 aikana Kajaaniin kuntapaikalle 85, joista kiintiöpakolaisia oli 17, perheen yhdistämisen kautta 31 henkilöä ja oleskeluluvan saaneita turvapaikan hakijoita 37.

Kiintiöpakolaiset, perheen yhdistämisen kautta tulleet henkilöt ja oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat ovat kuntalaisia ja täten oikeutettuja samoihin palveluihin kuin muutkin kuntalaiset (asumisperusteinen sosiaaliturva, kela-kortti).

Toiminnallinen vastuu palvelujen toteuttamisesta

Maahanmuuttajapalvelut vastaa kolmen (3) vuoden ajan: toimeentulotuki sosiaalipalveluna (yhteistyössä maakunta -kuntayhtymän kanssa), terveydenhuoltopalveluina terveydenhoitajan vastaanottopalvelut (ei koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa), tulkkaukspalvelut, ohjaus ja neuvonta, pakolaisten vastaanottoon liittyvä taloushallinto. Kotouttamistoimet, alkuhaastattelu/alkukartoitus yhteistyössä TE - toimiston kanssa. Maakunta -kuntayhtymä tuottaa sosiaalipalveluja maahanmuuttajille yhteistyössä mamu-yksikön kanssa. Pääasiallinen vastuu lastensuojelupalveluista on maakunnalla. Maakunta -kuntayhtymä tuottaa myös vammais- ja kotihoidonpalvelut. Sivistystoimiala tuottaa perusopetuksen, päivähoidon ja kahden koordinaattorin palvelut.

Kustannusten korvaaminen

Valtio suorittaa ELY-keskuksen kanssa vastaanottosopimuksen tehneelle kunnalle laskennallisena korvauksena 6.845 €/v alle seitsemänvuotiaasta ja seitsemän vuotta täyttäneestä 2.300 €/v. Kiintiöpakolaisista ja perheenjäsenistä maksetaan laskennallista korvausta neljän (4) vuoden ajan ja oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista kolmen (3) vuoden ajan väestörekisteriin kirjautumisesta alkaen.

Kakki mamu-yksikön toimintakulut (mm. henkilöstö menot ja ostopalveluna sivistystoimialalta hankittavat koordinaattorien palkkakustannukset, vuokrat) on sopeutettava valtion laskennallisiin kustannuksiin.

Toimeentulotulotuki maksetaan samoin perustein kuin muillekin kuntalaisille. Valtio korvaa toimeentulotuen kustannukset kunnalle kolmen (3) vuoden ajan väestöön kirjautumisesta alkaen. Sosiaali- ja terveystoimen palvelut tuotetaan samoin perustein kuin muillekin kuntalaisille. Vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi kustannukset korvataan kunnalle valtion varoista silloin, kun palvelujen järjestämisestä aiheutuu kunnalle huomattavia kustannuksia. erityisistä syistä muita sote-kustannuksia voi-

daan harkinnan perusteella korvata silloin, kun kustannukset ovat ennalta arvaamattomia ja kustannuksiltaan huomattavia (mm. lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteisiin, ensi- ja turvakotisijoitukseen liittyviin ja vanhustenhuollon erityisistä toimenpiteistä johtuvat kustannukset). Kustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta ja korvaus edellyttää ELY-keskuksen sopimuksen tuen piiriin kuulumisesta. Kainuun maakunta -kuntayhtymä voi periä antamistaan palveluista toteutuneiden kustannusten mukaiset korvaukset ELY - keskukselta.

Tulkkauksekustannukset korvataan todellisten kustannusten mukaisesti. Korvaukselle ei ole säädetty aikarajaa (kansalaisuuden saaminen katkaisee oikeuden asiakkaalle maksuttomien tulkkaus palvelujen saamiseen).

Laskennalliset korvaukset haetaan jälkikäteen 3 kk:n välein asiakasmäärän perusteella. Muut asiakkuuksiin liittyvät korvaukset haetaan jälkikäteen kuukausittain ELY - keskukselta todellisten kustannusten mukaisesti. Korvaukset maksetaan arvonlisäverollisina. Jälkikäteislaskutuksesta aiheutuvat korkokustannukset jäävät Kajaanin kaupungin kustannuksiksi.

2. Vastaanottokeskustoiminta turvapaikanhakijoille (Vok)

Kajaanin vastaanottokeskuksen perustamissopimus on allekirjoitettu Kajaanin kaupungin ja TE- keskuksen välillä 1.7.1999. Kajaanin vastaanottokeskus on ollut 100-paikkainen yksikkö 1.1.2011 alkaen. Vastaanottokeskuksen asiakkaitten käytössä on 19 KOY Kajaanin Pietarilta vuokrattua kerrostalo- ja rivitaloasuntoa (kaksioita ja kolmioita). Vuokra-asunnoissa asuu 4 - 6 henkilöä. Asukkaat ovat usein eri kansallisuuksista ja hyvin erilaisista kulttuureista. Vuokra-asuntojen määrää voidaan lisätä tai vähentää joustavasti asiakasmäärästä riippuen.

Kajaanin Vastaanottokeskuksen kirjoilla on vuosittain 5 - 20 yksityismajoitusasiakasta. Yksityismajoitukseen siirtyvältä asiakkaalta edellytetään talonkirjaotetta tai muuta selvitystä siitä, että asuu virallisesti ilmoittamassaan osoitteessa. Yksityismajoituksessa asuvat maksavat itse vuokratulunsa. Turvapaikanhakijoilla on oikeus kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain (746/2011) mukaisiin palveluihin. Toiminnallinen vastuu palvelujen toteuttamisesta Maahanmuuttajapalvelut (vastaanottokeskustoiminta) tuottaa turvapaikanhakijoille toimeentulotukipalvelut (nykyinen vastaanotto raha), asumisen vastaanottokeskuksen asunnoissa, välttämättömät terveydenhuollon palvelut (osaksi ostopalveluna maakunnalta ja yksityissektorilta), työ- ja opintotoimintaa mm. suomenkielen opetusta, tulkkauspalvelut, ohjaus- ja neuvontapalvelut sekä oikeusapupalvelut ostopalveluna turvapaikkaprosessiin liittyvissä asioissa.

Kainuun maakunta -kuntayhtymä tuottaa äitiys- ja lastenneuvolan lääkärin ja akuutit terveydenhuollon palvelut sisältäen hammashoidon sekä laboratorio- ja röntgenpalvelut. Kainuun maakunta -kuntayhtymä laskuttaa Kajaanin Vastaanottokeskusta edellä mainituista palveluista käytön mukaisesti.

Sivistystoimiala tuottaa perusopetuksen, päivähoidon ja kahden koordinaattorin palvelut. Turvapaikanhakijoilla ei ole lakisääteistä oikeutta päivähoitoon. Kustannukset korvataan valtion varoista turvapaikkaprosessin ajan

Valtio korvaa vastaanottokeskustoiminnan kustannukset 100 %:sti. Korvaukset maksetaan arvonlisäverollisina. Rahoitus haetaan talousarvion perusteella etukäteen kuukausittain. Rahoituksella katetaan kaikki vastaanottokeskuksen toimintaan liittyvät kustannukset (mm. henkilöstömenot, turvapaikanhakijan kustannukset kuten asuminen, vastaanottorahakustannukset, välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuoltomenot, tulkkipalvelut, turvapaikanhaku prosessiin liittyvät lakipalvelut). Talousarvion ylitykset/alitukset tasataan vuosittain toteuman mukaisesti.

Maahanmuuttajatyön ja maahanmuuttajien merkitys Kajaanin kaupungille

Työllistämisaikutus ja vero- ja muut tulot: kaupungin yksiköt ja välilliset vaikutukset mm. koulutuksen tuottajat, eri hankkeet ja kolmas sektori sekä asiakkaitten käyttämä raha paikakakunnalla. Vuokra-asuntojen käyttö hiljaisina vuosina on tuonut tuloja kaupungille. Osaamisen kehittyminen ja monikulttuurisuuden huomioiminen on valmistautumista tulevaisuuteen.

Lasten monikulttuurisuuskasvatus on osa luontevaa arkipäivän toimintaa ja koko väestö on kosketuksissa erimaalaisten ihmisten kanssa.

Kolmas sektori on aktiivinen toimija maahanmuuttajien kotouttamisessa ja monikulttuurisuuden edistämisessä. Toteutamme valtion sitoumuksia ja "kannamme kortemme kekoon" myös humanitäärisessä mielessä.

Sivistystoimialalle aiheutuvat kustannukset

Maahanmuuttajataustaisia lapsia on sivistystoimialalla huhtikuussa 2012 varhaiskasvatuksessa 142 lasta ja perusopetuksessa 159 lasta. Maahanmuuttajaoppilaisiksi lasketaan kaikki sellaiset oppilaat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi ja jotka saavat suomi toisena kielenä -opetusta. Perusopetuksen oppilaista 130 on yleisopetukseen integroidussa opetuksessa ja 29 valmistavan opetuksen 3 erillisessä luokassa. Lisäksi oppilaiden oppimista tuetaan kahdella erillisellä tukiluokalla, oman äidin kielen opetusta järjestetään 4 eri kielessä ja Islamin uskontoa opetetaan 12 opetustuntia/vko.

Perusopetuksen oppilasjärjestelmän mukaan ulkomaalaisista oppilaista noin 120 oppilasta on pakolaistaustaista ja 40 muusta syystä maahan tulleita.

Varhaiskasvatuksessa päivähoitossa, esiopetuksessa ja aamu- ja iltapäivähoitossa olevasta 142 ulkomaalaistaustaista lapsesta 77 on pakolaistaustaisia ja 65 muista syistä maahan tulleita.

Sivistystoimialan laskelman mukaisesti maahanmuuttajataustaisten lasten perusopetuksen nettokustannukset ovat noin 900.000 €/vuosi ja varhaiskasvatuksen noin 850.000 €/vuosi. Kokonaiskustannuksista noin 35 % voidaan arvioida aiheutuvan muista kuin pakolaistaustaisista ulkomaalaislapsista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset

Alkuvaiheen sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut tarjotaan kiintiöpakolaisille valtion laskennallisen korvauksen kustantamina maahanmuuttajapalveluissa. Kainuun maakunta -kuntayhtymän tarjoamista palveluista on em. tavoin mahdollista saada erityisperustein korvausta jopa 10 vuoden ajalta, mikäli palvelut aiheuttavat huomattavia kustannuksia. Koska pakolaiset ovat kuntalaisia ja siirtyvät yleisen palvelujärjestelmän piiriin 3 - 4 vuotta kuntaan tulonsa jälkeen, ei sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia voida seurata tämän jälkeen muutoin kuin erityisperusteisina korvattavien osalta.

Vastaanottokeskuksen turvapaikanhakijoille tarjoamat rajoitetut ja välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset korvataan kunnalle (ja edelleen Kainuun maakunta -kuntayhtymälle) kokonaisuudessaan.

Yhteenveto

kiintiöpakolaisten määrä vähentynyt ja vähenee edelleen, koska vuonna 2012 luvattu ottaa vastaan vain yksi uusi ryhmä

turvapaikanhakijoiden ja samalla kuntapaikan tulevaisuudessa saavien määrä vähentynyt; pyritään luomaan Pohjois-Suomeen käytäntö luvan saaneiden asuttamiseksi tasaisesti myös muihin kuntiin

maahanmuuttapalveluiden toimintaan saadaan valtion rahaa noin 2,5 M€/v

maahanmuuttajapalvelut työllistävät suoraan 17 henkilöä ja lisäksi sivistystoimialaa, kolmatta sektoria, koulutusorganisaatioita ym.

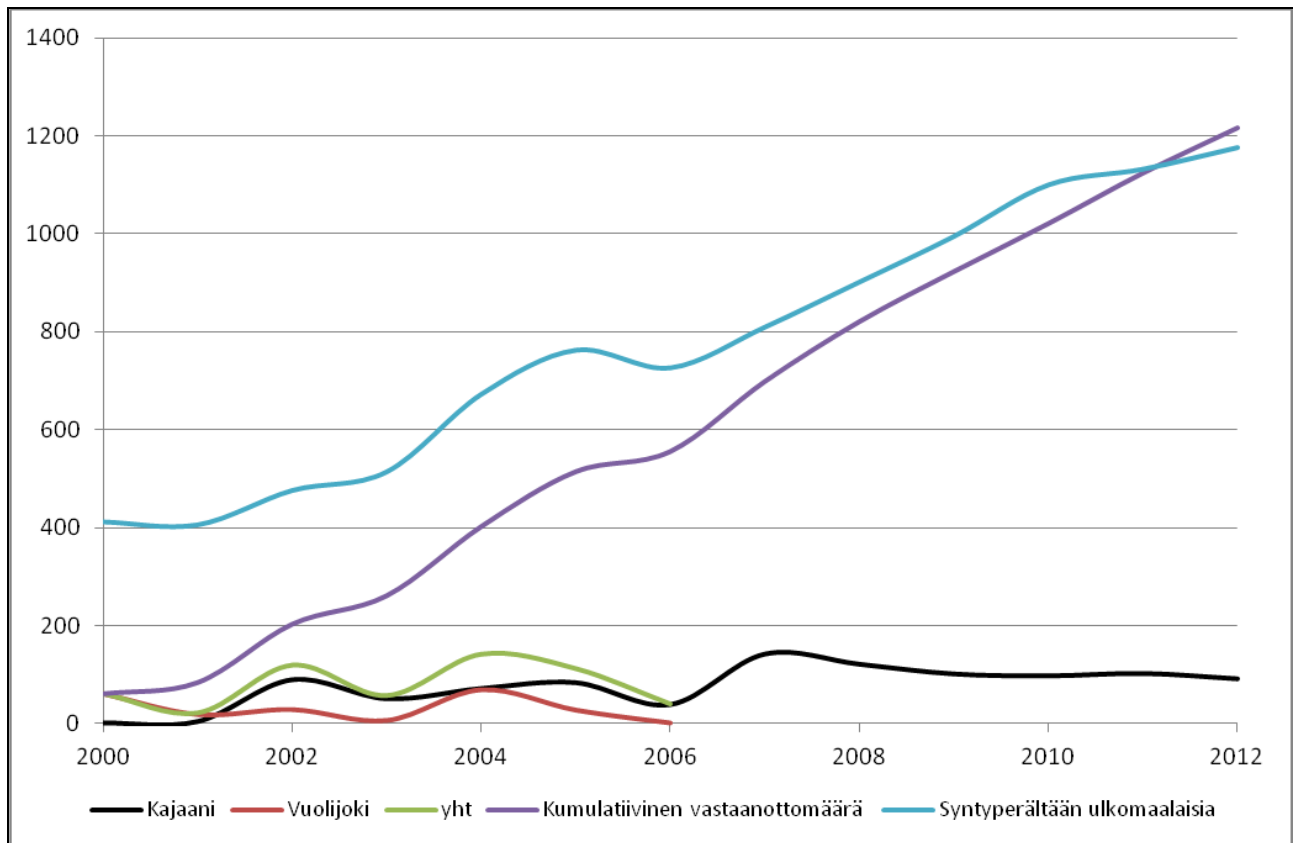
maahanmuuttajat käyttävät rahansa aluetaloutta hyödyntäen

KOY Kajaanin Pietarin asuntojen vuokratulot konsernille

sivistystoimialalle aiheutuvat nettokustannukset maahanmuuttajista on noin 1.150.000 €/v

pakolaistaustaisten sosiaali- ja terveystoimen kustannuksista valtio korvaa osan max 10 v; kokonaiskustannuksia ei voi seurata, koska ovat kuntalaisia. Turvapaikanhakijoiden kustannukset korvataan kokonaisuudessaan.

Pakolaisia ja turvapaikanhakijoita Kajaani on ottanut vuosina 2006 - 2011 vastaan seuraavan kuvan mukaisesti.

Kuva 1, Vastaanotetut pakolaiset ja turvapaikanhakijat sekä ulkomaalaistaustaiset Kajaanissa

Kuten kuvasta näkyy, niin Kajaanin vastaanottokeskus ja mamu-yksikkö on vastaanottanut mainittujen vuosien aikana 1216 pakolaista tai turvapaikanhakijaa. Lähteenä vastaanottomäärille on käytetty valtuustoaloitteen liitettä 7 "Selvitys, maahanmuuttajapalvelujen johtaja Asta Komulainen"², Tilastokeskusta sekä Kainuun kuntien kotouttamissuunnitelma 2014 - 2017³.

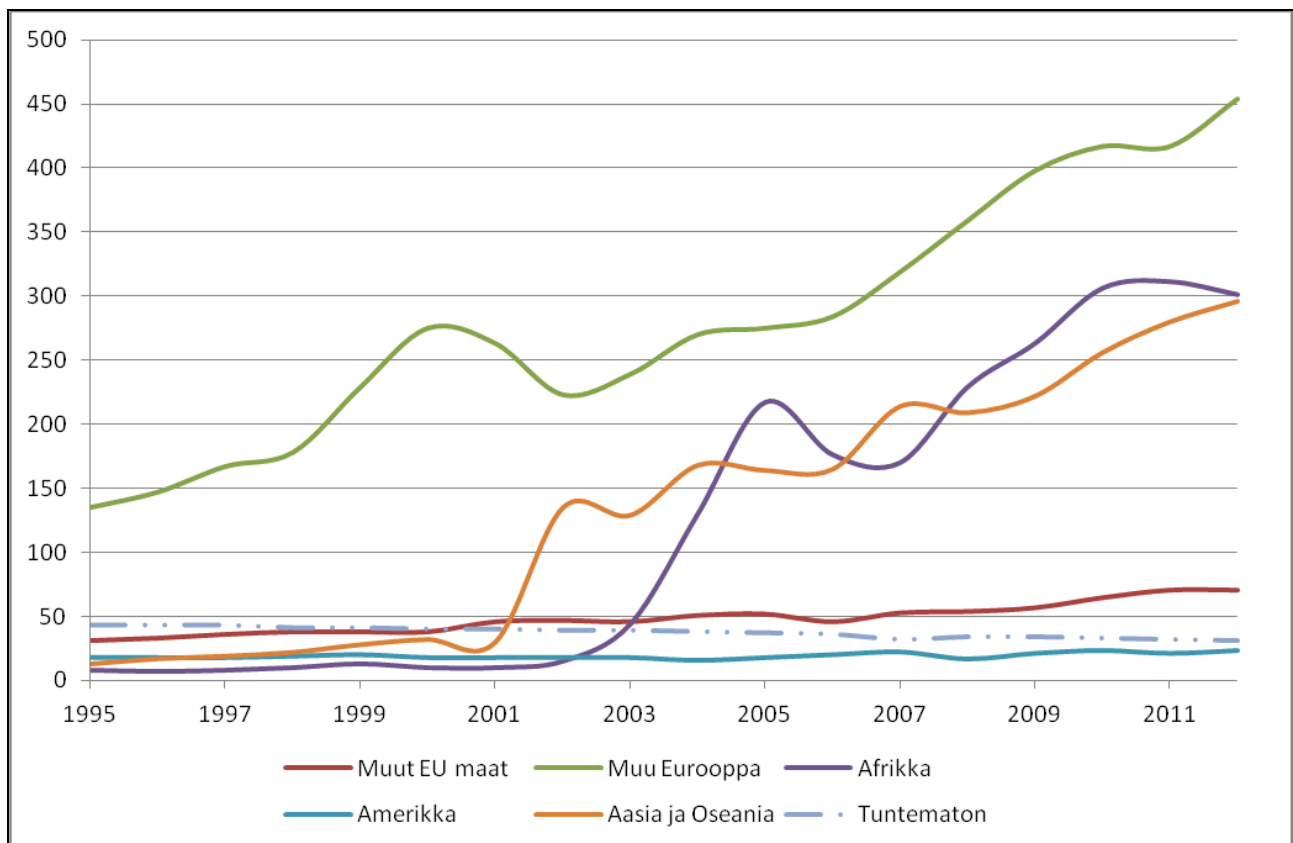
² https://kotisivukone.fi/files/teemu-niva.ehdolla.fi/tiedostot/pdf_tiedostot/20121106-13-1.pdf

³ https://kotisivukone.fi/files/teemu-niva.ehdolla.fi/tiedostot/pdf_tiedostot/kainuun_kuntien_yhteinen_kotouttamisohjelma_2014-2017.pdf

Tilastokeskus antaa 31.12.2011 ulkomaalaistaustaisten henkilöiden määrän osalta 1132 henkeä⁴. Muuttoliikettä tapahtuu Kajaanista pois enemmän kuin Kajaaniin. Mutta tulos antaa syyn olettaa että ulkomaalaistaustaisten henkilöiden kohdalla poismuutto Kajaanista on pientä. Syntyperä jakautuu seuraavalla tavalla:

- EU - maat **71** henkeä.
- Muu Eurooppalaisia **417** henkeä.
- Afrikkalaisia **311** henkeä.
- Aasia ja Oseania **280** henkeä.
- Ulkomaalaisista **21** henkeä ovat kansalaisuudeltaan tuntemattomia tai lähtöisin P- ja E-Amerikasta.
- Tuntematon **32** henkeä.

Kun tarkastellaan pidemmältä aikaväliltä väestön taustoja, niin huomataan suhteellisen selvästi milloin Kajaani on aloittanut aktiivisemmän maahanmuuttopolitiikan harjoittamisen.

Kuva 2, Maahanmuuttajat Kajaanissa taustamaan osan mukaan

Lisäksi kaaviosta havaitaan kuinka painotusalue on muuttunut vuosien saatossa. Kun alussa on vastaanotettu muista Euroopan maista, niin hyvin pian on siirrytty painottamaan Afrikkaa sekä Aasia ja Oseania sektoria.

Tämä onkin ymmärrettävää. Viimeisen vuosikymmenen aikana Euroopan mantereella ei ole käyty varsinaisia sotia saatikka koettu nälänhätää, yms. katastrofia.

⁴ Tilastokeskus.

http://193.166.171.75/Dialog/varval.asp?ma=046_vaerak_tau_201&ti=V%E4est%F6+syntyper%E4n+ja+taustamaanosan+mukaan+alueittain+31%2E12%2E2011&path=../Database/StatFin/vrm/vaerak/&lang=3&multilang=fi

Kustannukset kunta

Maahanmuuttaja-yksikön (perustettu 2002) kustannukset ELY-keskus korvaa valtion varoista. Korvauksen perusteena on vastaanottavan kunnan ja ELY-keskuksen välinen sopimus. Korvauksista säädetään myös lailla⁵. Sopimuksessa on laskennalliset perusteet korvauksille. Summat ovat seuraavat:

- 0-7 vuotiaat, 6 845 €/vuosi.
- 7 vuotta täyttäneet 2 300 €/vuosi.
- Kiintiöpakolaisista ja perheenjäsenistä laskennallista korvausta maksetaan neljä vuoden ajan.
- Oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista maksetaan kolmen vuoden ajan väestörekisteriin kirjautumisesta.

Palveluiden toiminta on sopeutettava budjettiin.

Vastaanottokeskuksen (perustettu 1999) menoista valtio korvaa 100 %:ia. Korvaukset haetaan talousarvion mukaan kuukausittain etukäteen. Rahalla katetaan kaikki menot. Talousarvion ylitykset ja alitukset tasataan vuosittain toteuman mukaan. Maahanmuuttajapalveluiden osalta rahan käyttö näyttää seuraavalta:

Maahanmuuttajapalvelut 2010 - 2011	Tilinpäätös 2010	Tilinpäätös 2011
MYYNTITUOTOT	3 838 036,84	2 971 545,91
MAKSUTUOTOT		
TUET JA AVUSTUKSET	48,00	30 512,63
MUUT TOIMINTATUOTOT	153 197,40	68 476,90
<i>Toimintatuottoihin sisältyvät ALV:t</i>		115 713,73
TOIMINTATUOTOT	3 991 282,24	3 186 249,17
Palkat ja palkkiot	-728 903,85	-692 072,83
Henkilösivukulut	-161 369,81	-193 131,52
HENKILÖSTÖKULUT	-890 273,66	-885 204,35
Asiakaspalvelujen ostot	-815 782,60	-397 373,47
Muiden palvelujen ostot	-484 009,62	-473 673,19
Vyörytyserät, keskuhallinto	-16 595,40	-16 595,40
PALVELUJEN OSTOT	-1 316 387,62	-887 642,06
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-74 754,04	-46 009,54
Avustukset kotitalouksille	-1 385 155,32	-1 012 592,60
Avustukset yhteisöille	-44 190,00	-31 795,92
AVUSTUKSET	-1 429 345,32	-1 044 388,52
Vuokrat	-278 509,12	-205 596,69
Muut toimintakulut	-2 012,48	-1 694,28
MUUT TOIMINTAKULUT	-280 521,60	-207 290,97
<i>Toimintakuluihin sisältyvät ALV:t</i>		-115 713,73
TOIMINTAKULUT	-3 991 282,24	-3 186 249,17
TOIMINTAKATE	0,00	0,00

Kuva 3, Maahanmuuttajapalveluiden tilinpäätökset 2010 ja 2011

Vastaanottokeskuksessa (huom. ei mamu-yksikkö) oleville maahanmuuttajille maksettavasta rahasta säädetään myös lailla⁶. 2011 voimaan tullut laki muutti toimeentulotuen kahdeksi eri rahaksi, vastaanotto- ja käyttörahaksi. Maksettavat summat ovat seuraavat:

⁵ Laki kotoutumisen edistämisestä 6. luku (1386/2010)

⁶ Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta (746/2011) 19 § - 22 §

- Yksin asuvalla ja yksinhuoltajalla 291,16 euroa. Mikäli ateriapalvelut tarjotaan vastaanottokeskuksessa, niin summa on 85,34 euroa.
- Muilla yli 18-vuotiailla 245,98 euroa. Ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 70,28 euroa.
- Perheensä kanssa asuvalla lapsella 185,74 euroa. Ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 55,22 euroa

Esimerkki laskelmat nelihenkisestä perheestä ja yksinhuoltaja perheestä:

	Ei ateriapalvelua	Ateriapalvelu	Ei ateriapalvelua, yh	Ateriapalvelu, yksinhuoltaja
Isä	245,98 €	70,28 €		
Äiti	245,98 €	70,28 €	291,16 €	85,34
Lapsi	185,74 €	55,22 €	185,74 €	55,22 €
Lapsi	185,74 €	55,22 €	185,74 €	55,22 €
Yhteensä	863,44 €	251,00 €	662,64 €	195,78 €

Maahanmuuttoviraston sivun⁷ mukaan vastaanottorahaa ei makseta automaattisesti, vaan sitä pitää hakea vastaanottokeskuksen antamien ohjeiden mukaan. Tämän lisäksi voidaan maksaa täydentävää vastaanottorahaa esimerkiksi yksilöllisiin erityistarpeisiin, kuten lastenvaunuja tai lasten harrastusmenoja tai turvapaik-
kahuutteluun osallistumisesta aiheutuvia matkakuluja varten.

Yksintulleille lapsille myönnetään puolestaan käyttörahaa. Käyttörahaa maksetaan, mikäli hän asuu ryhmäkodissa tai vastaavassa yksikössä. Yksikön tulee antaa ateriat, vaatteet, terveydenhuollon ja harrastusmenot eli täyden ylläpidon. Käyttörahan tarkoitus on opettaa lapsi itsenäiseen rahan käyttöön.

Käyttöraha määrät ovat seuraavat:

- Alle 16-vuotias: 25,10 €/kk
- 16 vuotta täyttänyt: 45,18 €/kk

Jos lapsi ei asu ryhmäkodissa, vaan yksityismajoituksessa tai yli 16-vuotiaiden tukiasumisyksikössä, niin tällöin lapselle maksetaan käyttörahan sijasta vastaanottorahaa. Summa on sama kuin yksin asuvalla aikuisella eli 291,16 €/kk tai 85,34 €/kk.

Kustannukset valtio

Koska tässä selvityksessä on keskitytty pelkästään Kajaanin tilanteeseen, niin valtiolle koituvaa laskua ei ole pohdittu. Mutta valtiolle koituvia kustannuksia valottaa ”Vastaanottoyksikön tilastokatsaus 2013”⁸, jossa kerrotaan vuoden 2012 kustannuksiksi 69 015 miljoonaa euroa, siis pyöreästi vajaa 70 miljardia euroa. Tämähän ei tietenkään voi olla oikein, koska valtion budjetti on luokkaa 50 - 55 miljardia. Olettakaamme siis, että vuoden 2012 olivat tuhansia, jolloin puhutaan n. 70 miljoonan mittaluokasta.

⁷ http://www.migri.fi/asiointi/asiakastiedotteet/1/0/vastaanottolaki_muuttaa_hieman_turvapaikanhakijan_arkea

⁸ http://www.migri.fi/download/45927_voy_tilastokatsaus_tammi-kesa_2013.pdf?742cbb24577bd088

Onko enemmän etuuksia kuin kantaväestöllä?

Sain tietooni tapauksen, joka aikoinaan julkitulleessaan olisi herättänyt vilkasta keskustelua maahanmuuttajille myönnettävistä tuista ja avustuksista. Tapauksessa maahanmuuttajalle oli hankittu ajoneuvo.

Lähetin sähköpostitse tapahtuman kuvauksen, myönnetyn avustuksen rahallisen arvon sekä tiedustelun toiminnan linjauksista Kainuun Sotelle.

Aikuissosiaalihuollon (kansan suussa ”sossu”) vastauksen mukaan he eivät myönnä toimeentulotukea ajoneuvon hankintaan tai siitä johtuvista kustannuksista. Tämä linjaus on siis aikuisten puolella.

Lapsiperheiden sosiaalihuollosta (edelleen kansan suussa ”sossu”) voidaan myöntää tukea laajemmalla harkinnalla, mutta ehtona on se, että lapsen etu sitä vaatii.

Lähetin Kajaanin Maahanmuuttaja-palveluun saman tiedustelun.

Saamani vastauksen mukaan Maahanmuuttaja-palvelut ei erottele sitä mitä toimeentulotuen perusosalla voi hankkia. Eli Maahanmuuttaja-palveluiden asiakkaalla on oikeus käyttää saamansa toimeentulotuki parhaaksi katsomallaan tavalla. Mikäli perusosasta riittää ylimääräistä esim. ajoneuvon tai älypuhelimien hankintaan, niin asiakas voi suorittaa hankinnan.

Toimeentulotukea myönnetään myös harkinnanvaraisena. Voidaanko harkinnanvaraista toimeentulotukea sitten myöntämään esimerkiksi ajoneuvonhankintaan?

Nykyisten säännösten ja linjausten mukaan ajoneuvonhankintaan ei voida myöntää tukea. Siis tukea ei voida myöntää edes harkinnalla.

Sivistystoimi

Valtuustoaloitteeseen saadussa vastauksessa sivuttiin sivistystoimea. Pyysin viranhaltijoilta pieniä tarkennuksia. Kajaanissa opetetaan tällä hetkellä kolme eri äidinkieltä. Ne ovat venäjän, arabian ja somalin kieli. Opetus ei ole lakisääteistä, mutta siihen saadaan valtion apua. Opetusta perustellaan oikeudella omaan kieleen ja kulttuuriin. Perustuslain 17 § kuuluu seuraavasti:

17 § Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin

Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi.

Jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käänösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla.

Äidinkielen opettamisesta säädetään perusopetuslain 12 §:ssä:

12 § Äidinkielen opetus

Äidinkielenä opetetaan oppilaan opetuskielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieltä.

Äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa myös romanikieltä, viittomakieltä tai muuta oppilaan äidinkieltä.

Opetusministeriön sivulla⁹ on oman äidinkielen opetusta perusteltu seuraavalla tavalla:

Maahanmuuttajien äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta. Se ei ole perusopetuslain 12 §:n mukaista opetusta, vaan sitä opetetaan erillisen valtionavustuksen turvin. Erillistä valtionavustusta ja sen hakemista koskeva tiedote lähetetään vuosittain kuntiin, ja se julkaistaan myös EDU.fissä Maahanmuuttajien koulutuksen sivuilla.

Äidinkielen opetuksella voidaan tukea oppilaan persoonallisuuden kehitystä, ja hänellä on oppitunneilla mahdollisuus tuntea yhteenkuuluvaisuutta omaan kulttuuriryhmäänsä. Hän saa tietoja oman kulttuurinsa keskeisistä asioista. Oman kulttuurin säilyttäminen vahvistaa oppilaan identiteettiä ja henkistä tasapainoa. Oman taustakulttuurin tuntemisen ja arvostamisen myötä on helpompi oppia arvostamaan myös muita kulttuureja. Opetus tuo tasapainoa oppilaan elämään, koska opetus luo siltaa oman kulttuurin ja suomalaisen kulttuurin välille. Oman äidinkielen opetus edistää parhaimmillaan oppilaan kasvamista monikulttuurisuuteen ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Työelämässä tarvitaan tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin kielitaitoista työvoimaa.

Myös perusopetuksen jälkeen lukiossa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa nuoren on periaatteessa mahdollista jatkaa oman äidinkielen opiskelua.

9

http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/kielen_opetus_ ja_oppiminen/maahanmuuttajien_aidinkielen_opetus/maahanmuuttajien_aidinkielen_opetus/oman_aidinkielen_opetus_ ja_opetuksen_jarjestaminen

Kielten opetuksen osalta oppilasmäärät ovat seuraavanlaiset:

- Venäjän kieli 24 oppilasta (3 opetusryhmää)
- Arabian kieli 13 oppilasta (2 opetusryhmää)
- Somalin kieli 16 oppilasta (2 opetusryhmää)

Maahanmuuttajille on myös järjestetty islamin uskonnon opetus. Opetukselle on lakisääteinen peruste, perusopetuslain 13 § 3 mom.:

Muuhun kuin 2 momentissa mainittuihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvalla vähintään kolmelle oppilaalle, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta, jos heidän huoltajansa sitä pyytävät.

Valtuustoaloitteen ”Valtuutettujen informoiminen maahanmuuttoasioissa” liitteenä¹⁰ oli laskelma sivistystoimen kustannuksista.

Huomioitavaa, valtionosuuden laskennallisissa perusteissa on mukana oppilaat, jotka olivat kirjoilla Kajaa- nissa 31.12.2010. Tämä johtuu siitä, että valtuustoaloite on jätetty 2010 ja selvitys valmistunut 2012.

Perusopetus				
	Menot yht	Valtionosuus peruste (vos)	Laskennallinen vos	netto-osuus (menot - lask.vos.)
Yleisopetukseen integroidut	1 045 000,00 €	884 918,00 €	278 040,00 €	766 960,00 €
Valmistava opetus	232 000,00 €	309 077,00 €	309 080,00 €	- 77 080,00 €
Oman äidinkielen opetus	29 000,00 €	14 050,00 €	12 080,00 €	16 920,00 €
Tukiopetus	230 000,00 €	55 200,00 €	47 470,00 €	182 530,00 €
Islamin opetus	20 000,00 €	- €	- €	20 000,00 €
Perusopetus yhteensä	1 556 000,00 €		646 670,00 €	909 330,00 €
Menoista vähennetään laskennallinen valtion osuus				

Varhaiskasvatus				
	Menot yht	Valtionosuus peruste (vos)	Laskennallinen vos	netto-osuus (menot - lask.vos.)
Päivähoito	940 000,00 €	678 300,00 €	212 500,00 €	727 500,00 €
Esiopetus	147 000,00 €	142 460,00 €	44 760,00 €	102 240,00 €
Aamu- ja iltapäivätoiminta	56 400,00 €	56 400,00 €	32 120,00 €	24 280,00 €
Varhaiskasvatus yhteensä	1 143 400,00 €		289 380,00 €	854 020,00 €

Maahanmuuttajatyön koordinaattorit	111 050,00 €	- €	- €	111 050,00 €
---	---------------------	------------	------------	---------------------

Sivistystoimiala yhteensä	2 810 450,00 €		936 050,00 €	1 874 400,00 €
----------------------------------	-----------------------	--	---------------------	-----------------------

¹⁰ https://kotisivukone.fi/files/teemu-niva.ehdolla.fi/tiedostot/pdf_tiedostot/20121106-13-2.pdf

Opetuksen valtionosuudet ovat laskennallisia ja osuudet eivät ole korvamerkittyjä. Valtionosuus on 31,42 % laskennallisesta perusteesta. Esimerkiksi yleisopetukseen integroidut kohdalla valtionosuus peruste on 884 918 €. Laskennallinen valtion osuus siis saadaan $884\,918\text{ €} \cdot 31,42\% = 278\,040\text{ €}$. Valmistavan opetuksen laskennallinen valtionosuus peruste on 14 717,95 €/oppilas.

Varhaiskasvatuksessa 0-6 vuotiaiden laskennalliset kustannukset ovat 7 044,60 €/asukas. Valtionosuusprosentti on 31,42.

Kuten edellä olevasta taulukosta näkyy, niin sivistystoimen kustannukset ovat noin 1,87 milj. € per vuosi. Näistä kustannuksista 35 % muodostuu muualta kuin maahanmuuttajista. Joten kustannukset ovat n. 1,22 milj. € per vuosi. Valtuustoaloitteessa saadussa vastauksessa sivistystoimen kustannuksiksi kerrottiin 1,15 milj. € per vuosi. Tämä vajaa 100 000 euron ero selittyy sillä, että Kajaani laittaa omaa rahaansa sen verran maahanmuuttajien opetukseen ennaltaehkäistäkseen tulevia ongelmia koulutyössä.

SoTe-kuntayhtymä

Terveydenhoito

Maahanmuuttajien terveydenhoito on järjestetty Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän perussopimuksen¹¹ mukaisesti. Perussopimuksessa on määritelty toiminta-ajatus ja tehtävät, jotka ovat:

- 1) Edistää ja ylläpitää väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta
- 2) Kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja
- 3) Toteuttaa väestön tarvitsemien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja potilasturvallisuutta.

Kuntayhtymä toteuttaa tätä yhteistyössä kuntien kanssa.

Kajaanin maahanmuuttajapalvelut järjestää oleskeluluvan saaneille pakolaisille ja oleskeluluvan saaneille terveystarkastusten sekä kotouttavan sosiaalityön palvelut. Edellä mainitut palvelut järjestetään 3-4 vuoden ajan väestöön kirjautumispäivästä. Rekisteröinnin väestöön suorittaa maistraatti.

Vastaanottokeskuksen osalla toiminta poikkeaa. Maahanmuuttovirasto on kilpailuttanut¹² terveystarkastukset ja palvelut tarjoaa Terveystalo ja Aava.

Sopimuksissa sovitaan akuutin ja välttämättömän terveydenhoidon sekä terveystarkastusten järjestämisestä. Valtiolla on lakisääteinen velvollisuus tuottaa nämä peruspalvelut vastaanoton piirissä oleville maahanmuuttajille. Asiakkaat voivat varata terveystarkastuksia ainoastaan oman vastaanottokeskuksensa terveydenhoitajan kautta.

Terveydenhoitojen kokonaiskustannukset vaihtelevat vastaanottokeskuksissa kulloinkin tarvittavien palveluiden laadun ja määrän mukaan. Kokonaisuudessaan terveystarkastusten hankintakustannus oli noin 8,5 miljoonan euroa sekä vuonna 2010 että 2011. Uusilla sopimuksilla tavoitellaan 10 prosentin vuotuisia säästöjä, kustannusrakenteen yhdenmukaistamista ja yleisempiä ohjattavuuden paranemista.

Vuosien 2010 ja 2011 tilinpäätösten mukaan maahanmuuttajapalvelut on ostanut palveluita em. vuosina 1,3 milj. eurolla ja 0,9 milj. eurolla. Tilinpäätöksestä ei näy mitään palveluita on ostettu tai mikä on terveystarkastusten osuus summasta.

Vuonna 2012 terveydenhoitokulut olivat seuraavanlaiset:

- Vastaanottokeskus 173 214,90 €. Maahanmuuttovirasto maksaa terveydenhoitokulut Kajaanille.
- Maahanmuuttajajaksikkö 76 182,20 €. Summa on niiden asiakkaiden osalta, joille on haettu ja saatu erityiskorvauspäätös ELY-keskukselta.

Oikeudesta saada sosiaali- ja terveystarkastuksia on säädetty lainsäädännössä¹³. Palveluiden saamiselle voidaan asettaa lakiin perustuvia ehtoja. Ehtoihin voidaan laittaa mm. Suomessa asuminen, työskentely tai kotipaikkaoikeus.

¹¹ https://kotisivukone.fi/files/teemu-niva.ehdolla.fi/tiedostot/pdf_tiedostot/2012981-6-1.pdf

¹²

http://www.migri.fi/medialle/tiedotteet/lehdistotiedotteet/lehdistotiedotteet/1/0/vastaanottokeskusten_terveyspalvelut_ostetaan_terveystalolta_ja_aavalta

¹³ esim. Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta (746/2011) 25 § ja 26 §.

Toimeentulo

Kajaanin kaupungilla ja maahanmuuttajapalveluilla on yhteistyösopimus. Sopimuksen perusteella maahanmuuttajien toimeentulotukiasiat hoitaa Kajaanin kaupunki. Kajaanin kaupunki hakee sen jälkeen korvauksia ELY-keskukselta enintään kolmen vuoden ajalta.

Kuinka moni maahanmuuttaja sitten saa toimeentulotukea? Toimeentulon saajien osuutta ei voida selvittää. Selvittämisen estää tietosuojavaltuutetun kannanotto¹⁴. Näin ollen ei voida selvittää tuen saajien määrän kasvamista tai vähenemistä.

Mutta, Kainuun SoTe pitää omalla tilillään pakolaisten (huom. ero maahanmuuttaja - pakolainen) toimeentulotuet. Tililtä selviää kokonaissummat ja valtiolta saadut korvaukset. Kotoutumislain perusteella maksettavia korvauksia ei ole eritelty eri tilille, joten ne ovat samalla tilillä.

Toimeentulotukea ”pakolaiset”-tukilajilta on myönnetty seuraavasti.

	Toimeentulotuki	vuokravakuudet	Ehkäisevä toimeentulotuki	yht.
2005	416 779,18 €		74 031,72 €	490 810,90 €
2006	278 574,53 €		12 140,94 €	290 715,47 €
2007	599 746,99 €		1 346,40 €	601 093,39 €
2008	800 077,77 €		18 022,42 €	818 100,19 €
2009	686 049,80 €		9 257,42 €	695 307,22 €
2010	735 357,39 €		16 124,86 €	751 482,25 €
2011	741 657,25 €		4 413,68 €	746 070,93 €
2012	609 407,80 €	41 043,68 €	5 743,08 €	656 194,56 €
2013	708 781,73 €	43 615,00 €	7 862,97 €	760 259,70 €
yht.	5 576 432,44 €	84 658,68 €	148 943,49 €	5 810 034,61 €

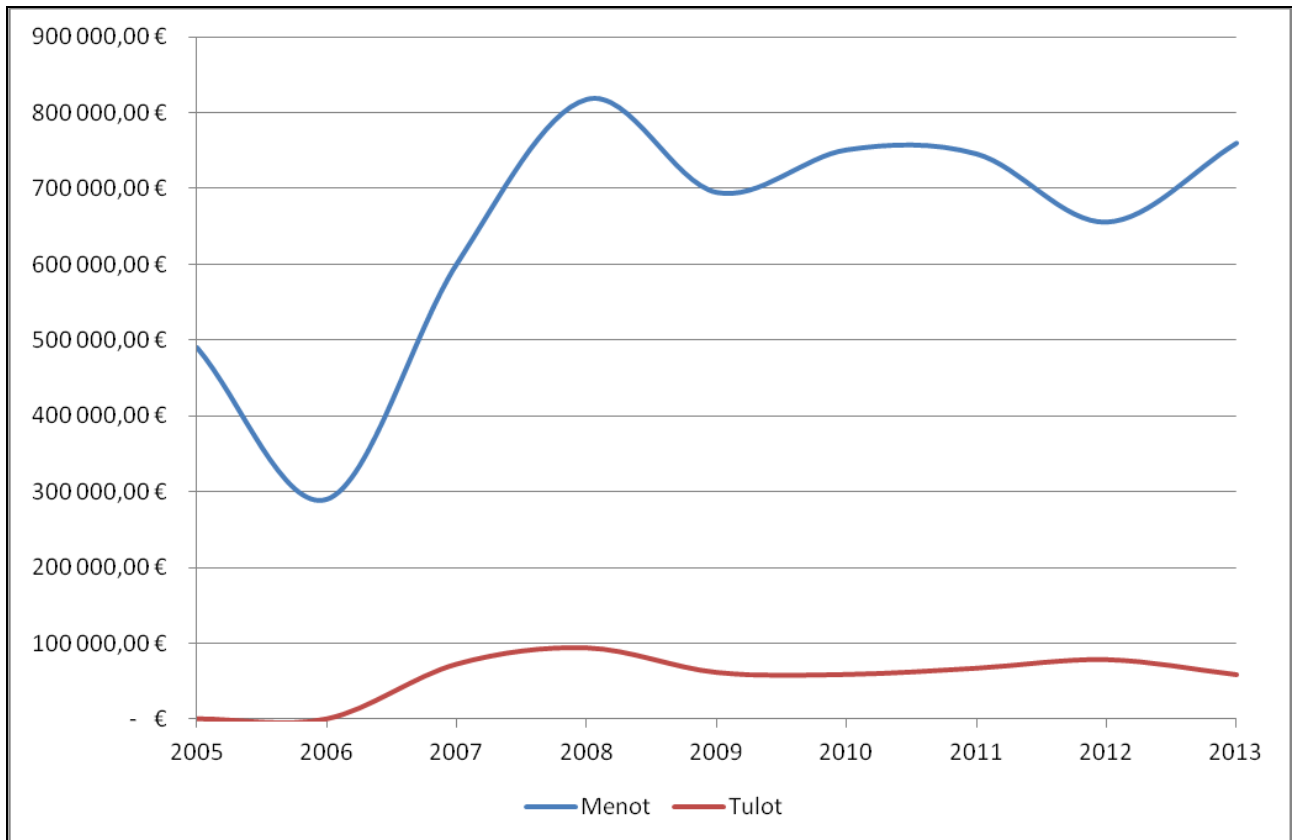
Vuoden 2013 osalta tilanne on syyskuun alusta. Vuokravakuudet on perustettu vuonna 2012. Aikaisempina vuosina vuokravakuudet on kuulunut toimeentulotuen sisään. Saatujen tietojen mukaan yllä olevat summat voivat sisältää joitakin suomalaisia (ns. ”tukilajivirhe”), mutta sillä ei ole kokonaissummiin vaikutusta. Toimeentulotuen sote laskuttaa Kajaanin kaupungilta.

Etujen (asumistuki, sairauspäiväraha, vuokravakuus, jne.) takaisinperintä kirjataan tuloiksi. Tulojen osalta vastaava ajanjakso näyttää seuraavalta.

	Toimeentulotuki	vuokravakuudet	Ehkäisevä toimeentulotuki	yht.
2005				- €
2006				- €
2007	73 055,95 €			73 055,95 €
2008	94 524,66 €			94 524,66 €
2009	61 773,71 €			61 773,71 €
2010	59 158,56 €			59 158,56 €
2011	67 431,17 €			67 431,17 €
2012	73 715,56 €	5 184,38 €		78 899,94 €
2013	50 301,67 €	8 551,00 €		58 852,67 €
	479 961,28 €	13 735,38 €	2 535,48 €	496 232,14 €

¹⁴ <http://www.tietosuoja.fi/52683.htm>

Ehkäisevän toimeentulotuen tulo on vuosilta 2008 - 2012. Kun sijoitetaan meno- ja tulopuoli kaavioon, niin saadaan helpommin kokonaiskuva rahaliikenteestä.

Kuva 4, Toimeentulotuen menot ja tulot

Kuvasta nähdään suoraan, että toimeentulotukia maksetaan karkeasti ottaen vuosittain noin 700 000 - 800 000 euroa. Takaisinperintä pysyy vakaasti alle 100 000 euron.

Takaisinperityt tuet Kajaani saa SoTelta takaisin.

TE-toimisto

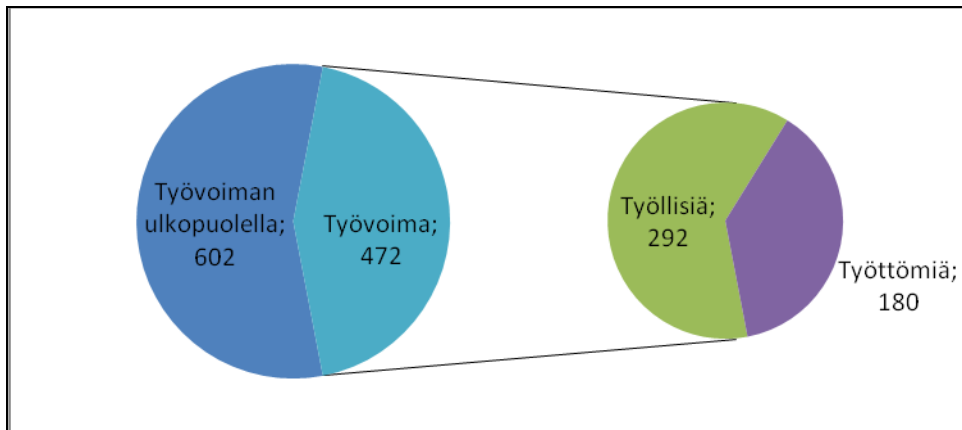
Julkisessa keskustelussa usein mainitaan työvoimapula ja työvoimapulan paikkaamiseksi ehdotetaan usein maahanmuuttoa. Valtiontalouden tarkastusvirastonraportti ”työperäinen maahanmuutto”¹⁵ onkin tältä osin karua luettavaa. Suomeen kohdistuvasta muutosta vain 5-10 % on työperäistä maahanmuuttoa. Poikkeuksena mainittakoon vuosi 2008, jolloin maahanmuutosta 15 % oli työperäistä.

TE - keskukselta saamieni tietojen mukaan vuonna 2012 Kajaanissa oli työnhakijana 748 maahanmuuttajaa. Työttömyysprosentti oli vuoden 2012 lopussa 30,6 %. Parannusta tässä on tapahtunut edelliseen vuoteen, sillä vuonna 2011 maahanmuuttajia oli työttömänä 34,6 %. Työllisyysprosentin selvittäminen ei onnistunut suoraan TE - keskukselta, vaan tilastot saadaan tilastokeskuksesta.

Maahanmuuttajuus voidaan määrittellä kahdella eri tavalla, joko syntyperän mukaan tai kielen mukaan. Kielen mukaan jaoteltaessa, niin luvut ovat seuraavanlaiset:

- Maahanmuuttajia yhteensä **1074** henkeä
- Työvoimaan kuuluvia **472** henkeä
- Työllisiä **292** henkeä
- Työttömiä **180** henkeä, työttömyysprosentti **38,1 %**
- Työvoiman ulkopuolella **602** henkeä
- Tiedot 31.12.2011

Tämä voidaan esittää seuraavanlaisena kaaviona.

Kuva 5, Ulkomaalaistaustaisten työllisyys

Lähteenä tässä on käytetty Tilastokeskuksen maksullista väestötilasto palvelua.

Syntyperän mukaan jaoteltaessa lukuihin tulee pientä muutosta.

- Ulkomaan kansalaisia **798** henkeä
- Työllisiä **306** henkeä
- Muita **492** henkeä.
- Tiedot 31.12.2011

Nämä tiedot on myös Tilastokeskuksesta saatuja.

¹⁵ http://www.e-julkaisu.fi/vtv/tyoperainen_maahanmuutto/pdf/VTV_13_2012_NETTI_12.10.2012.pdf

Työllisyysastetta ja huoltosuhdetta tutkittaessa saadaan huoltosuhteelle heikko luku. Kielen mukaan men-
täessä luvut näyttää seuraavalta:

- Työllisyysaste **61,9 %**, eli tämä määrä työvoimasta on töissä.
- Huoltosuhte **27,2 %**, eli tämä osuus käy töissä koko väestömäärästä.

Mainittakoon, jotta koko väestön työllisyysaste samaan aikaan oli 65,2 % (tiedot syntyperän mukaan ole-
vasta tilastosta).

Pitkäaikaistyöttömyyttä on hyvin vähän maahanmuuttajien keskuudessa johtuen aktiivisesta osallistumisesta
työllistämistä edistäviin toimenpiteisiin ja koulutuksiin. Lisäksi TE-keskus ilmoitti, etteivät he tilastoi
maahanmuuttajien pitkäaikaistyöttömyyttä erikseen.

Kiinteistöosakeyhtiö Kajaanin Pietari

Tietojen saanti Kajaanin Pietarilta näyttää olevan mahdotonta. Vastaukseksi olen saanut vain, että jokainen
asiakas on tärkeä ja että tietoja ei ole eritelty. Ongelmahan tässä on se, että kyseessä on kiinteistöosakeyh-
tiö. Tällöin ei voida soveltaa hallintolakia ja hallintolainkäyttölakia. Tämä tarkoittaa, ettei siellä ole lain vel-
voittamaa "vastaamis- ja neuvontapakkoa".

Maistraatti

Kajaanissa toimiva yksikkö kuuluu Pohjois-Suomen maistraattiin. Maistraatti tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisen tiedot. Tätä toimintaa säädelään lailla¹⁶. YLE uutisoi 18.3.2013 otsikolla ”Ulkomaalaisia kohdellaan eri maistraateissa eri tavoin - lainmuutosta ei luvassa”¹⁷. Mainitussa laissa 9 § säätelee ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksiä. Lain 9 § 2 mom. kuuluu seuraavasti:

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoittaa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai muusta vastaavasta luotettavasta asiakirjasta.

Jakautuvatko rekisteröitävät ulkomaan kansalaiset sitten tasaisesti eri maistraateille? Eivät jakaannu. Valtioneuvoston asetuksella¹⁸ maistraateille on määrätty eri tehtäviä.

44 § Toimivallan järjestely eräissä väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa koskevissa maistraatin tehtävissä

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 21 §:n 1 momentissa säädetyistä maistraatin alueellisesta toimivallasta poiketen:

1) Länsi-Suomen maistraatti, Pohjois-Suomen maistraatti ja Sisä-Suomen maistraatti huolehtivat väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 9 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisten tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään niissä tapauksissa, joissa tiedot talletetaan viranomaisen aloitteesta ilman ulkomaan kansalaisen myötävaikutusta;

Pohjois-Suomen maistraatissa rekisteröidään tilapäisesti 680 ja vakituisesti 180 ulkomaan kansalaista. Pohjois-Suomen maistraatin toimintalinjaus poikkeaa Helsingin maistraatin tiukasta linjasta. Tiedot talletetaan rekisteriin ulkomaan kansalaisen esittämän passin, muukalaispassin tai pakolaisen matkustusasiakirjan tietojen perusteella. Tiedot tallennetaan myös siinäkin tapauksessa vaikka passissa olisi merkintä epäselvästä henkilöllisyydestä.

Toisin sanoen Pohjois-Suomen maistraatista on mahdollista saada suomalainen henkilötunnus vaikka henkilön todellinen henkilöllisyys olisi pimennossa.

¹⁶ Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (661/2009)

¹⁷ http://yle.fi/uutiset/ulkomaalaisia_kohdellaan_eri_maistraateissa_eri_tavoin_-_lainmuutosta_ei_luvassa/6541915

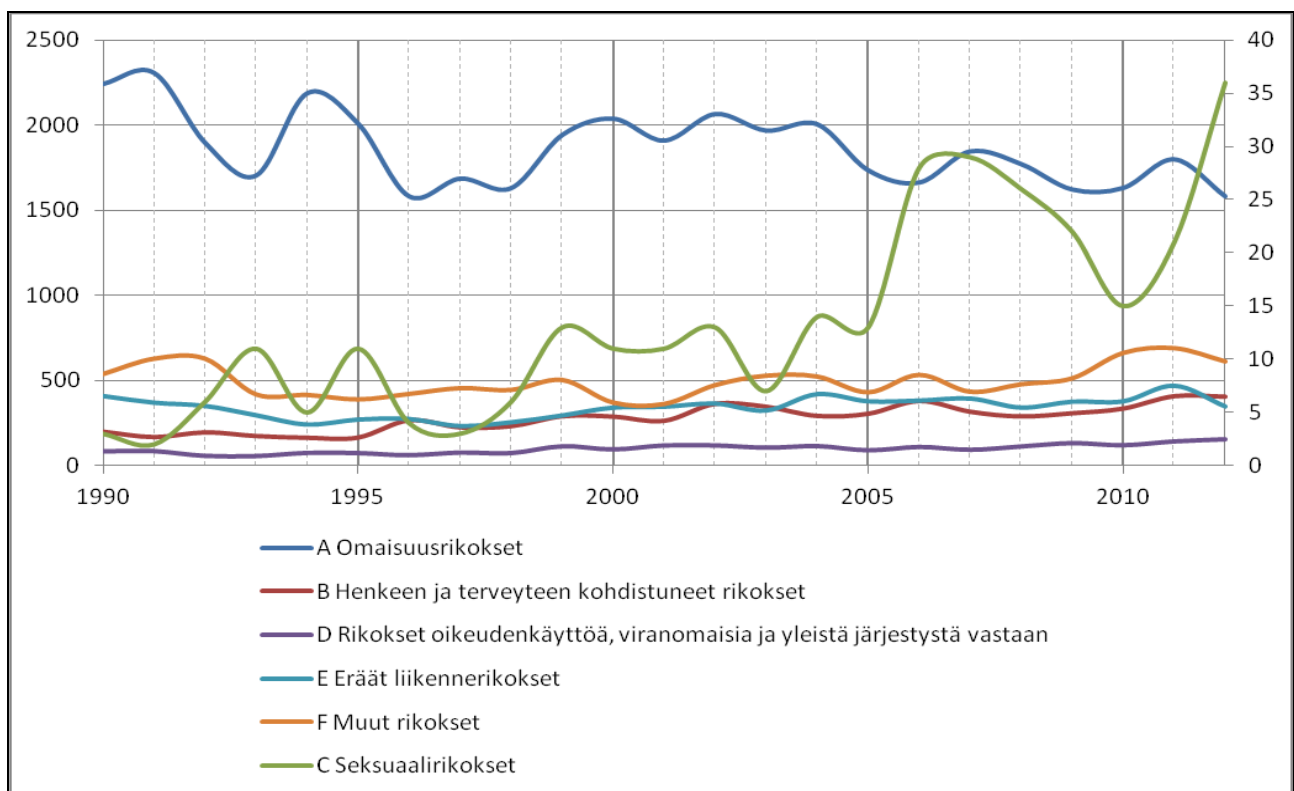
¹⁸ Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä (128/2010)

Rikollisuus

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tiedotteessa¹⁹ (rikollisuustilanne 2011)²⁰ käsitellään ulkomaan kansalaisia.

Ulkomaan kansalaisten osuus poliisin tietoon tulleista muista kuin liikenne rikoksista oli 12 % vuonna 2011. Liikenne rikoksissa vastaava osuus oli 6 %. Suomessa tilapäisesti oleskelevien ulkomaalaisten tekemien muiden kuin liikenne rikosten määrä on kolminkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana ja ohittanut maahanmuuttajien tekemien rikosten määrän. Maahanmuuttajat ovat väestöosuuteensa nähden useammin rikoksesta epäiltyinä muista kuin suomalaiset. Maahanmuuttajien muu kuin liikenne rikollisuus keskittyy voimakkaasti 15–24-vuotiaiden ryhmään. Eri rikostyypeistä ulkomaalaiset ovat suhteellisesti yleisimmin epäiltyinä raiskauksesta. Vankilaan tuomituista ulkomaalaisista noin puolet kärsii rangaistustaan huumausainerikoksesta. Neljännes ulkomaalaisista vangeista on virolaisia ja eri vuosina 10–20 prosenttia venäläisiä. Maahanmuuttajat joutuvat väkivaltarikosten uhriksi suhteellisesti useammin kuin suomalaiset. Rasistisen väkivallan kohteeksi ovat vuosittain joutuneet eniten etniseltä taustaltaan poikkeavat kuten somalialaiset ja turkkilaiset.

Kuinka rikollisuus on sitten kehittynyt Kajaanissa? Tämä selviää kuvasta 6. Verrattaessa seksuaalirikollisuuden kehitystä muuhun rikollisuuteen, niin poliisin tietoon tulleiden seksuaalirikosten määrä on ollut kasvussa. Liittyykö rikollisuuden kasvu maahanmuuttoon? Kajaanin perustettiin 1999 vastaanottokeskus ja maahanmuuttajayksikkö 2002. Näiden vuosien jälkeen seksuaalirikoksissa on havaittavissa kasvua.

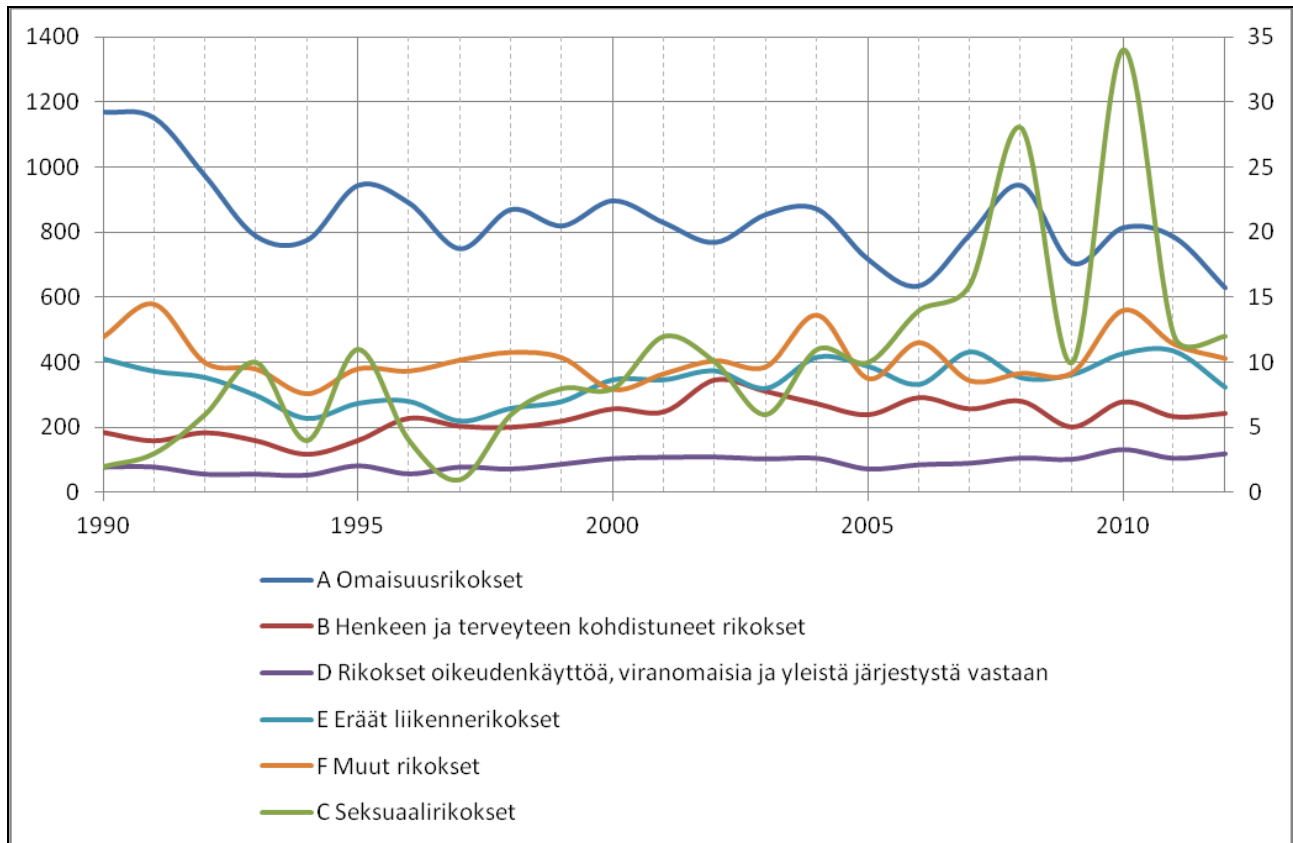
Kuva 6, Poliisin tietoon tulleen rikollisuuden kehitys Kajaanissa vuosina 1990 - 2012

Seksuaalirikokset oikean puoleisella pystyakselilla, muut vasemman puoleisella.

¹⁹ Rikollisuustilanne 2011 (<http://www.optula.om.fi/Etusivu/Tiedotus/1347273266133>)

²⁰ <http://www.optula.om.fi/1347273211906>

Esimerkiksi poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset ovat laskeneet 2244 teosta 1584 tekoon. Prosentteissa laskua on siis ollut 29,4 %. Vastaavasti seksuaalirikoksia tuli poliisin tietoon vuonna 1990 kolme tekoa, kun vuonna 2012 tekoja oli 36 kappaletta. Prosentuaalista kasvua siis 1100 %.

Kuva 7, Selvitetyt rikokset vuosina 1990 - 2012

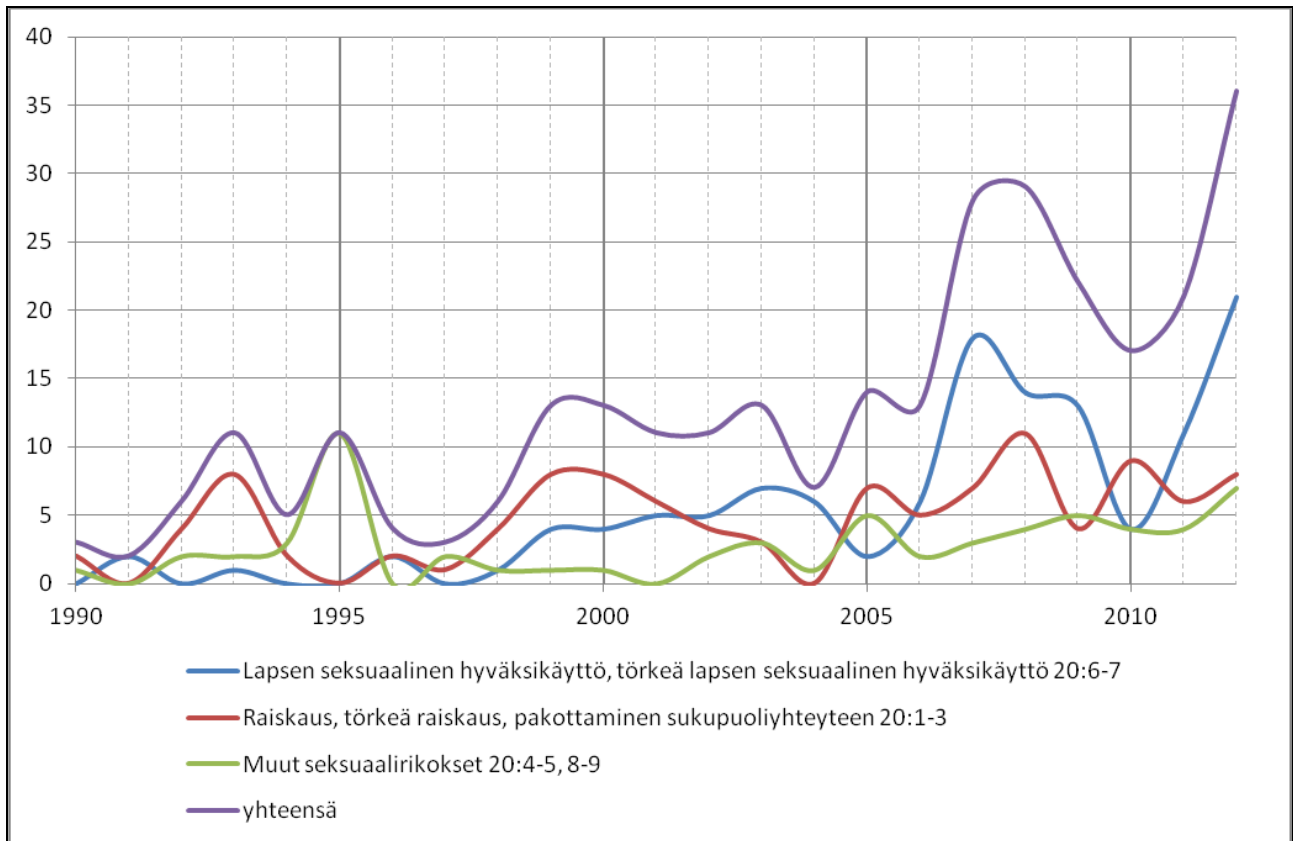
Kun lisäksi tarkastellaan selvitettyjä rikoksia, niin kehityssuunta seksuaalirikosten osalta on erittäin huolestuttava. Edellisissä kuvissa (kuvat 6 ja 7) näkyy selvästi seksuaalirikollisuuden poikkeava kehitys verrattuna muuhun rikollisuuteen. Lisäksi kuvista käy ilmi seksuaalirikoksien osalta noin vuoden viive selvittämisessä.

Oma pohdinnan arvoinen asia on se, että onko noin vuoden mittainen rikosoikeudellinen prosessi liian pitkä uhrin kannalta. Tämä mahdollistaa uhrin painostamisen, tapahtuneen teon vähättelyn ja vaikeuttaa rikosten selvittämistä.

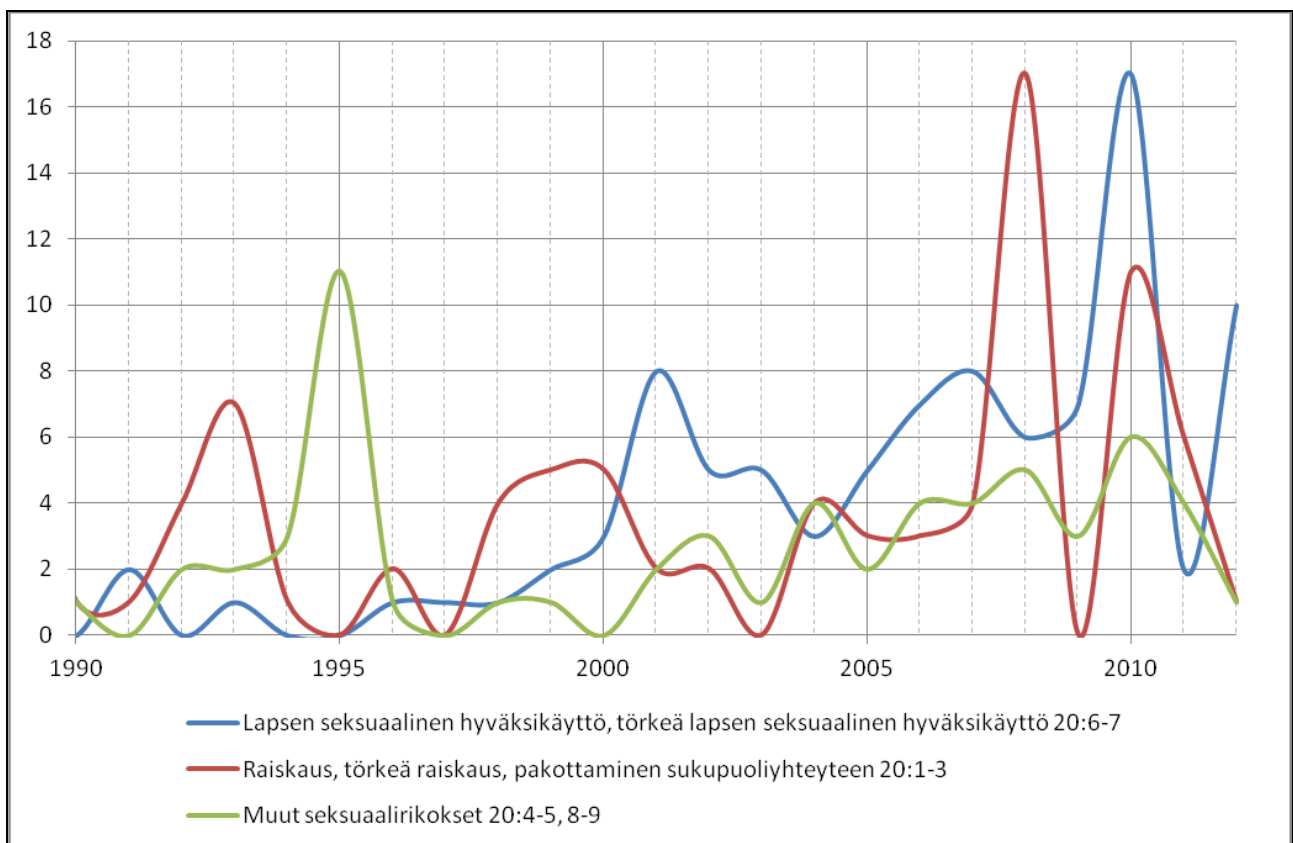
Kun lähdetään tarkastelemaan pelkkiä seksuaalirikoksia, jotka ovat tulleet poliisin tietoon vuosina 1990 - 2012, niin voidaan pureutua ongelmaan paremmin. Tilastokeskus jakaa rikokset kolmeen ryhmään:

- Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö
- Raiskaus, törkeä raiskaus, pakottaminen sukupuoliyhteyteen
- Muut seksuaalirikokset

Kuten kuvasta 8 nähdään niin seksuaalirikosten osalta huolestuttavinta kehitystä edustaa lasten hyväksikäyttö. Vuosina 1990 - 1995 lasten hyväksikäyttöjä, jotka tuli poliisin tietoon, tapahtui yhteensä 3 kpl. Kun vastaavasti vuosina 2000 - 2005 hyväksikäyttöjä oli yhteensä 29 kpl. Tahti vain kiihtyy sillä vuosina 2010-2012 lasten hyväksikäyttöjä tuli poliisin tietoon 33 kpl.

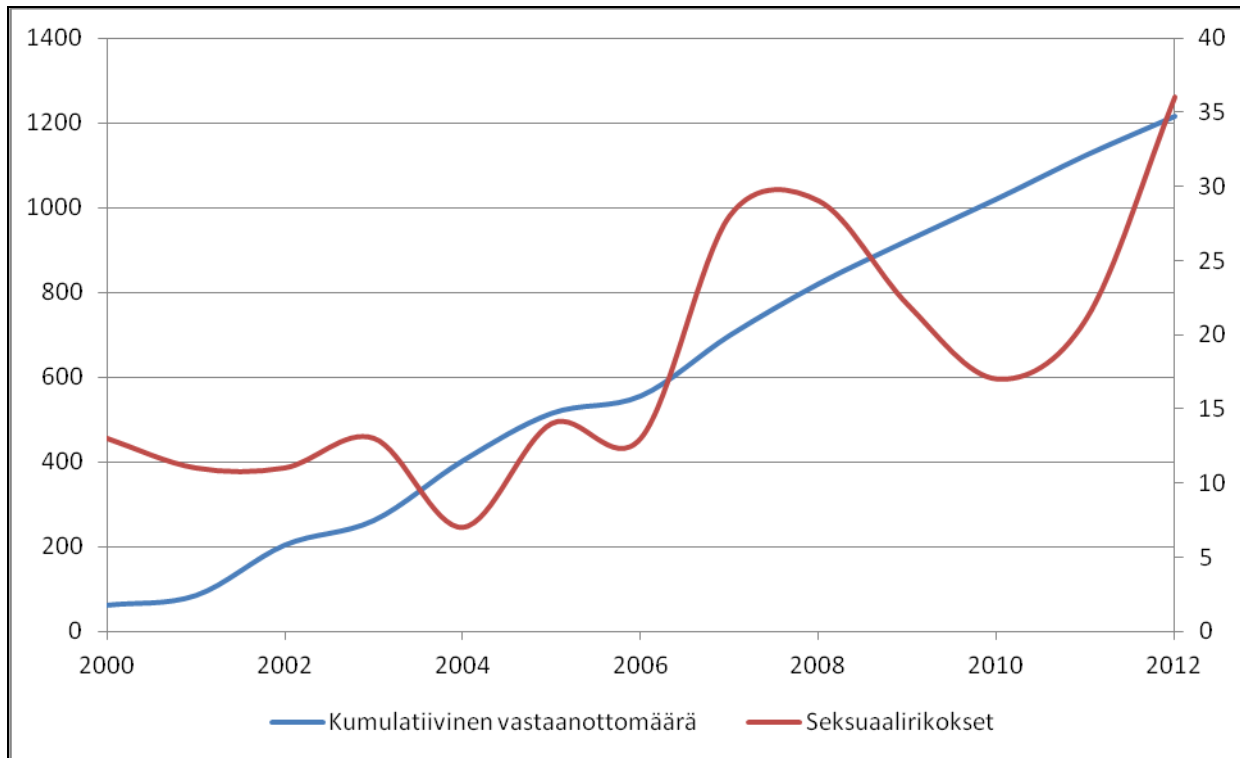
Kuva 8, Poliisin tietoon tulleet seksuaalirikokset vuosina 1990 - 2012

Kuva 9, Selvitetyt seksuaalirikokset vuosina 1990 - 2012

Kun tarkastellaan selvitettyjä rikoksia seksuaalirikosten osalta, niin kasvu jakautuu kuvan 9 mukaisesti.

Voidaanko kuvista 7-9 vetää johtopäätös, että seksuaalirikosten voimakas kasvu johtuisi maahanmuutosta? Ei voida. Entä korreloiko vastaanotettujen pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrä poliisin tietoon tulleen seksuaalirikollisuuden kanssa?

Kuva 10, Kumulatiivinen vastaanottomäärä ja poliisin tietoon tullut seksuaalirikollisuus

Kuvat 8-10 viittaisi siihen, että maahanmuuttajat syylistyisivät kantaväestöä useammin seksuaalirikoksiin. Tätä näkemystä tukee mm. aiemmin mainittu Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimus. Lähetin asian tiimoilta Kajaanin poliisilaitoksen kirjaamoon (kirjaamo.kainuu@poliisi.fi) tiedustelun.

Tilastokeskuksen mukaan poliisin tietoon tulleiden seksuaalirikosten määrä on ollut jo pidemmän aikaa kasvussa.

Voidaankin karkeasti sanoa että 90-luvulla määrä oli n. 3-11 kpl/vuosi, 00-luvulla 15-29 kpl/vuosi ja 10-luvulla tämä kehitys ei näytä pysähtyvän saatikka kääntyvän laskuun.

Erittäin huolestuttavaa näissä on, että tilastokeskus mukaan lapsiin kohdistunut seksuaalirikollisuus olisi vakiintunut n. 15 kpl/vuosi tasolle

Mikä on poliisin näkemys kehitykseen johtaneista syistä?

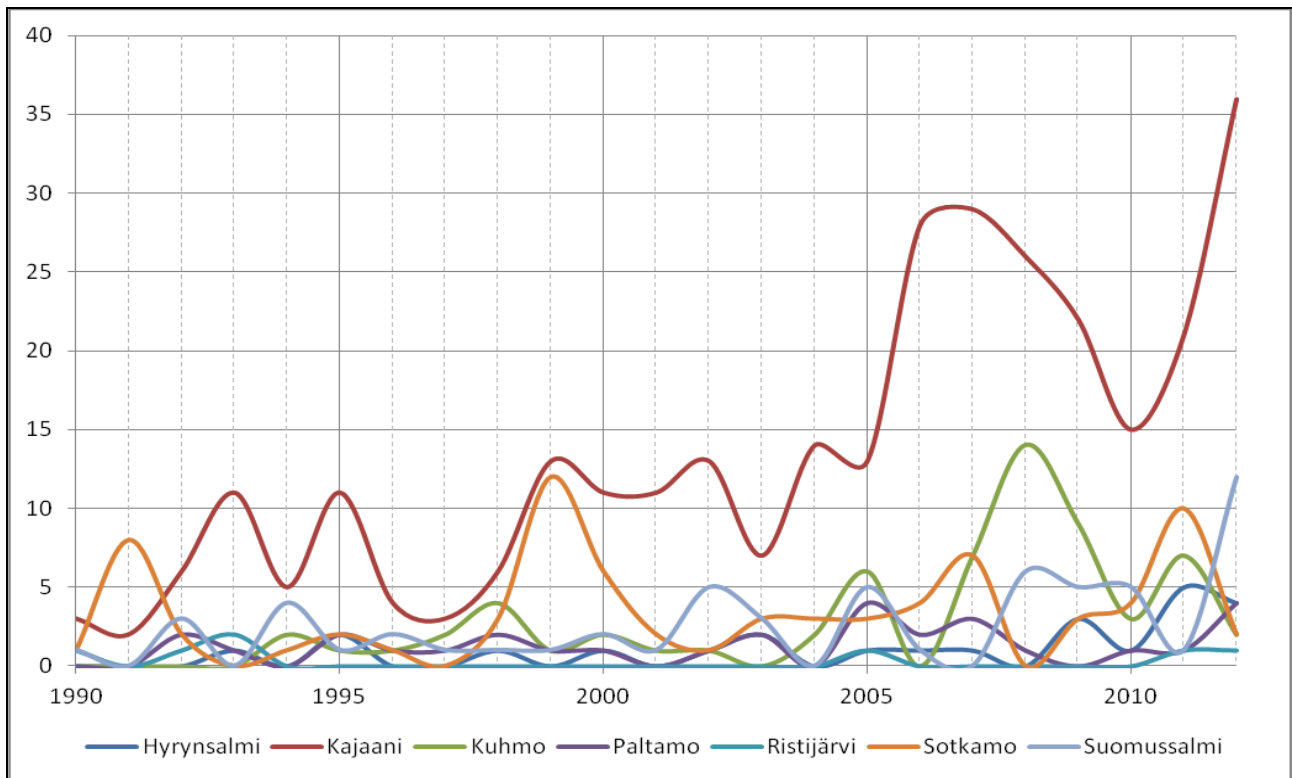
Mitkä olisi ne toimenpiteet millä kehitys saataisiin pysäytettyä tai jopa käännettyä laskuun?

Poliisin näkemys seksuaalirikosten kasvuun oli seuraavanlainen.

Rikosten määrän tilastolliseen lisääntymiseen on mahdollisesti osittain vaikuttanut ko. rikosten ilmoitusalttiuden kasvaminen. Ilmoitusalttiuden kasvuun voi olla syynä se, että näitä asioita on käsitelty aiempaa enemmän julkisuudessa.

Poliisi pyrkii käytettävissään olevilla resursseilla suorittamaan ko. rikosten tutkinnat mahdollisimman tehokkaasti, jotta rikokset saadaan syyteharkintaan ja oikeuden käsiteltäviksi.

Koska poliisin näkemysten mukaan seksuaalirikollisuuden kasvuun olisi vaikuttanut ilmoitusalttiuden kasvaminen, niin tarkastellaan sitten seksuaalirikollisuuden kehittymistä Kainuun muissa kunnissa.

Kuva 11, Seksuaalirikollisuus Kainuu

Kuva osoittaa, että Kainuun muissakin kunnissa on tapahtunut pientä kasvua seksuaalirikollisuuden osalta. Muiden kuntien pieni kasvu meni poliisin ilmoittamaan ilmoitusherkkyiden kasvuun. Kajaanin osalta kasvuluvut ovat omaa luokkaansa ja tuollainen kasvu ei selittyne pelkällä ilmoitusherkkyiden kasvulla.

Kun käydään puolestaan tuomiolauselmaa vuosilta 2010 - 2012 läpi, niin voidaan todeta seuraavaa.

Jos koetetaan tuomiolauselmaista selvittää kantaväestöön kuulumattomien osuus seksuaalirikosjutuista, niin työkaluna voidaan tällöin käyttää vain vastaajan (=”syytetty” nimeä).

Vuonna 2010 Kainuun käräjäoikeudessa käsiteltiin 16 seksuaalirikosjuttua. Näistä jutuista yhdessä (1) vastaajan nimi viittaa ei-kantaväestöön. 2011 käräjillä oli 9 seksuaalirikosjuttua ja vastaajina näissä oli kolme (3) henkilöä, jotka eivät kuulu kantaväestöön. Yhden syytteet oli hylätty, ts. käräjäoikeus antanut vapauttavan tuomion. Vuonna 2012 seksuaalirikosjuttuja oli yhdeksän ja vastaajana kaksi (2) henkilöä, jotka eivät kuulu kantaväestöön.

Näin ollen vuosina 2010 - 2012 oikeudessa käsiteltiin 24 seksuaalirikosjuttua, joissa tuomittiin rangaistukseen viisi henkilöä, jotka eivät kuulu kantaväestöön. Prosentteina tämä tarkoittaa seuraavaa $5 : 24 \times 100 \% = 20,833...%$. Toisin sanoen seksuaalirikosten osalta n. 21 prosenttia on ei-kantaväestöön kuuluvien tekemiä. Jos tämä prosenttiosuus on suoraan siirrettävissä poliisin tietoon tulleiden seksuaalirikosten kanssa, niin tällöin esimerkiksi vuoden 2012 tietoon tulleista 36 seksuaalirikoksesta kahdeksan olisi ei-kantaväestön tekemä.

Voidaanko em. seksuaalirikoksista syyttää suoraan Kainuussa / Kajaanissa asuvia ei-kantaväestöön kuuluvia? Ei voida, tuomiolauselmien perusteella vastaajista vain kaksi antaa osoitteekseen Kajaanin. Näin ollen edellä ollut prosenttilaskelma muuttuu muotoon $2 : 24 \times 100 \% = 8,3... \%$

Joten voidaan sanoa yleisellä tasolla maahanmuuton vaikuttaneen Kajaanissa tapahtuvaan seksuaalirikollisuuteen. Itse Kajaaniin kohdistuneen maahanmuuton vaikutus seksuaalirikollisuuteen on ollut puolestaan huomattavasti pienempi kuin yleisen tason maahanmuutto.

Kuntalaisten näkemys maahanmuutosta

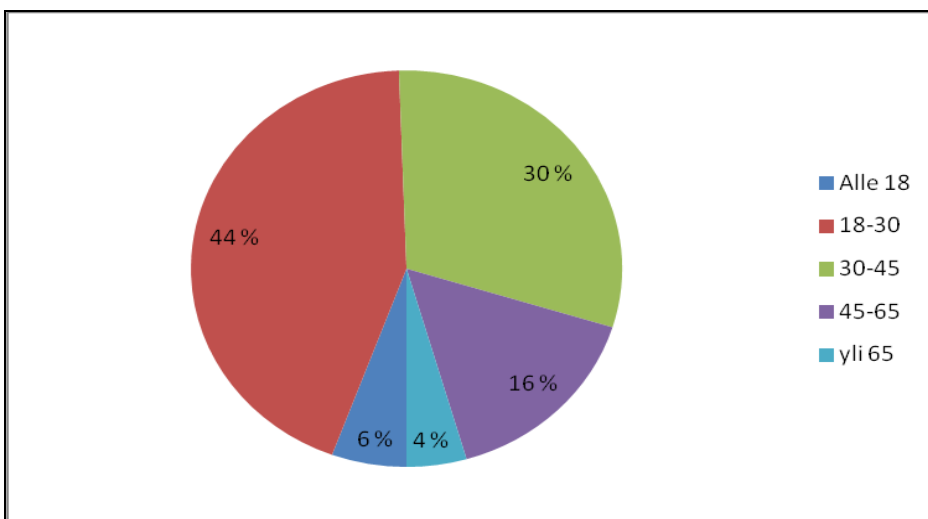
Koska maahanmuuton vaikutukset kohdistuvat vastaanottavaan yhteiskuntaan, niin on syytä myös ottaa huomioon kuntalaisten näkemys, kokemus ja mielipiteet asiasta. Mikäli kaikkia osapuolia ei kuunnella, niin vaarana on konfliktien ja yhteenottojen lisääntyminen.

Tein kotisivullani kyselyä maahanmuutosta ajanjaksolla 28.9. -28.10.2013. Tuona aikana sivulla on vierailut n. 1500 henkeä ja kyselystä kertovaa blogi-kirjoitusta oli jaettu 200 kertaa. Kyselyä mainostettiin 21.-27.10. Facebookissa, kohdennuksena Kajaani. Mahdollinen kattavuus 10 800 henkeä. Mainoksen näki 4 642 henkilöä noin 6,9 kertaa viikon aikana.

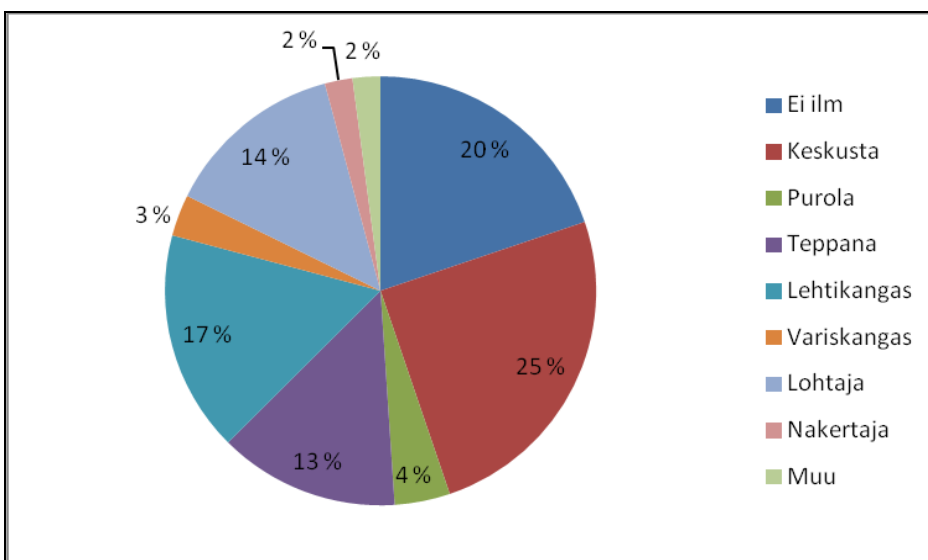
Lisäksi suoritin hieman kenttätöitä ja pyysin ihmisiä täyttämään vastaavan kyselyn paperilla.

Kyselyn otannaksi tuli 114 vastausta. Näistä vastauksista 14 jouduttiin karsimaan, koska vastaajaa ei voitu kohdentaa Kajaaniin. Vastaaja oli ilmoittanut esimerkiksi asuinalueekseen jonkin muun kuin Kajaanin, esim. Paltamo tai Sotkamo.

Vastaajien ikäjakauma on kuvan 12 mukainen. Vastaajista 70 % oli miehiä ja naisia 30 %. Otantaa saatiin myös eri kaupunginosista (kuva 13).

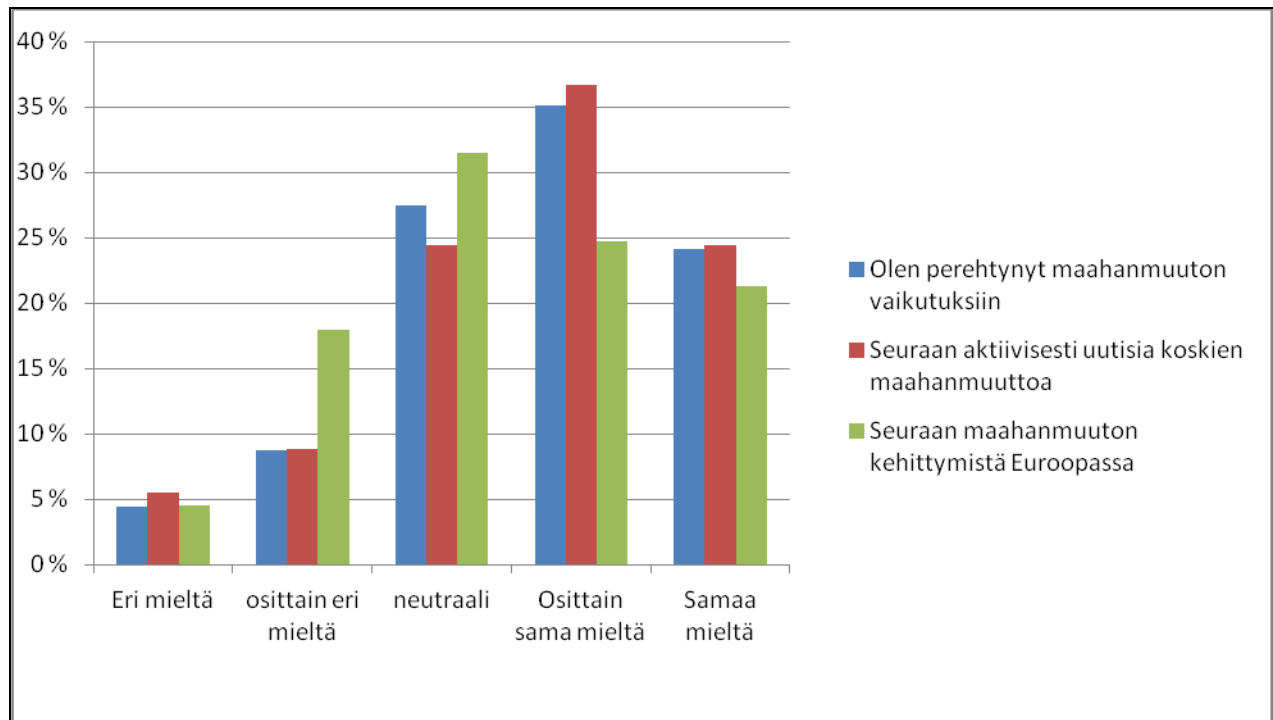
Kuva 12, Vastaajien ikäjakauma

Kuva 13, Vastaukset kaupunginosittain

Ennakkotietojen kartoitus

Kyselyssä kysyttiin ennakkotietoina maahanmuutosta miten hyvin on perehtynyt aiheeseen ja onko seurannut uutisointia asian tiimoilta.

Kuva 14, Vastaajien ennakkotiedot maahanmuutosta

Saatujen vastausten perusteella vain hyvin harva ihminen jättää aiheen seuraamatta. Huomattavaa on myös yli viidenneksen vastaajista seuraavan aktiivisesti maahanmuuton kehittymistä niin Suomessa kuin Euroopassakin.

Pohdittavaa antaa tuo pieni n. 5 % joukko vastaajista, jotka ovat eri mieltä väittämien kanssa. Kuinka tämä joukko saadaan seuraamaan tapahtumia ja osallistumaan molemminpuoliseen tietojen vaihtoon?

Kommentteja ennakkotiedoista

Kyselyssä oli mahdollisuus jättää kommentteja ennakkotiedoista. Alla muutama kommentti.

Euroopan maahanmuuton seuraaminen on mielestäni aika hankalaa sen laajuuden takia. Iso-Britannian tilannetta olen seurannut. Media ei anna välttämättä täysin puolueetonta kuvaa maahanmuuton vaikutuksista täällä taikka muualla.

Nainen, 18 - 30 vuotta

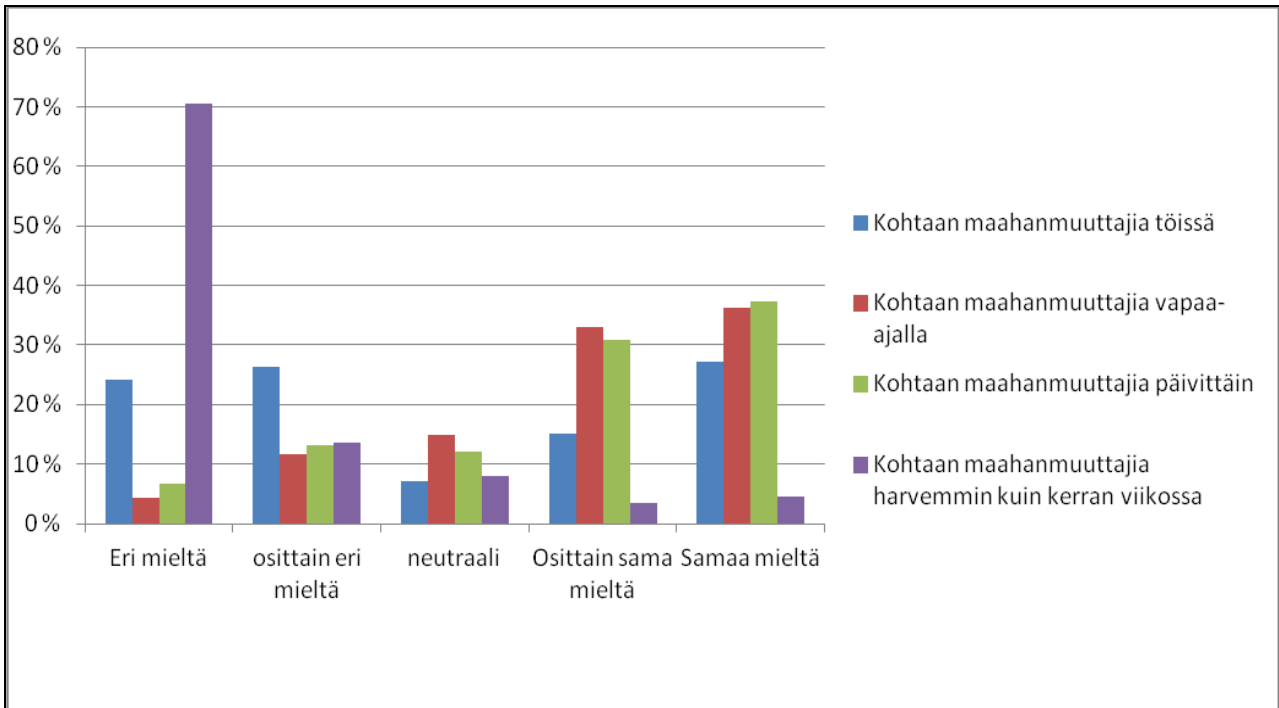
Olen erittäin huolestunut pohjoismaisen demokratian säilymisestä. Syynä lähinnä radikaalin muslimivaikutuksen lisääntyminen. Imaamien puheet on pahempia kuin natsien koskaan.

Mies, 45 - 65 vuotta

Ihmiset, jotka ovat perehtyneet maahanmuuttoon, tietävät siitä enemmän ja elleivät ole niitä, jotka saavat palkkansa maahanmuuttoon liittyvistä töistä, ja joutuvat siksi puhumaan vastoin tosiasioita, yleensä ovat maahanmuutosta huolissaan.

Nainen, 45 - 65 vuotta

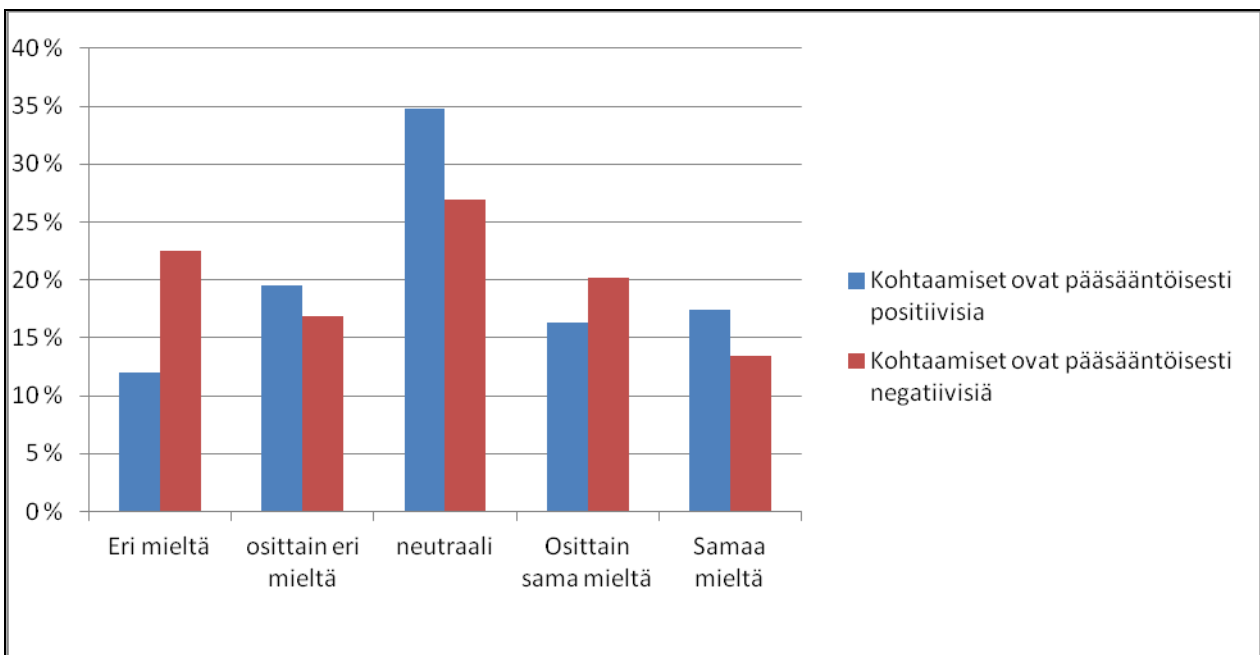
Kokemukset

Kuva 15, Maahanmuuttajien kohtaaminen

Kun tarkastellaan missä kajaanilainen kohtaa yleisimmin maahanmuuttajan tai maahanmuuttoa, niin saadaan kuvan 15 mukainen kaavio.

42 % vastaajista kohtaa maahanmuuttajia töissä ja 69 % vapaa-ajallaan. Kuten kaavion pisin tolppa osoittaa, niin kajaanilaiset kohtaa pääsääntöisesti viikoittain maahanmuuttajia. Entäpä millaisena maahanmuuttajien kohtaaminen koetaan, positiivisena vai negatiivisena?

Kuva 16, Kokemus maahanmuuttajien kohtaamisesta.

Kysymyksiä oli aiheuttanut tässä kohtaa kysymyksen asettelu. Miksi samaa asiaa kysyttiin positiivisena ja negatiivisena. Syy tähän on se, että voi olla kertyneenä sekä positiivisia ja negatiivisia kokemuksia. Vastauksissa tuli esiin myös se neutraalit kohtaamiset.

Uskaltaisinkin tulkita saatua tulosta siten että, kokemukset ovat lievästi positiivisempia kuin negatiivisempia.

Kommentteja kohtaamisista

Saatujen kommenttien perusteella kuvastaa sitä miten kantaväestö on kokenut maahanmuuton Kajaanissa. Positiivisia kommentteja ei juuri tullut.

Kokemukset ovat lähinnä hämmentäviä. Terveitä nuoria miehiä Monican päivähoitossa. Myös nuorten tyttöjen seuraan tunkeutuvia miehiä näen usein.

Nainen, 45 - 65 vuotta

Jokainen ihminen on oma yksilö. Jokaisella on hyviä ja huonoja päiviä.

Nainen, 30 - 45 vuotta

Työtuntini on vähentyneet koska maahanmuuttajat tekevät pienemmällä palkalla ja se on edullisempaa kuin kantaväestöllä teettäminen, itse olen käynyt monta koulua päästäkseni töihin ja mamu otetaan ilman koulutusta samaan tehtävään ja se toimii minua korkeammassa tehtävissä..

Mies, 18 - 30 vuotta

Joidenkin maahanmuuttajien kanssa on tullut ongelmia heidän erilaisen kulttuurinsa vuoksi. Tietenkään kadulla kävelevä maahanmuuttaja ei ollenkaan häiritse, mutta jotkut mamumiehet ovat lähteneet seuraamaan minua varsinkin iltais. Se on pelottavaa.

Nainen, 18 - 30 vuotta

Näin naisena on huomannut sen, että kun tuonne yöelämään lähtee, niin sitä on kuin "riistaa".. Ulkomaalaiset miehet luovat vihjailevia katseita ja saattavat tuppautua seuraan, saattavat lähteä myös seuraamaan jos en osoita heihin mitään mielenkiintoa heidän tullessa juttelemaan jne.. Kyllähän se vähän pelottaa ja ahdistaa. Naispuolisten maahanmuuttajien kanssa on paljon vähemmän tekemisissä, mutta työelämässä heitäkin alkaa näkyä [poistettu yksilöivää tietoa].

Nainen, 18 - 30 vuotta

Kommentit heijastelevat Kajaaniin saapunutta kulttuurieroa, jossa naisella ja miehellä on hyvin erilainen asema. Koska maahanmuuttajien kotoutumiseen vaikuttaa niin kantaväestö kuin maahanmuuttajat itse, niin sopeutumista edistää paikallisen tapakulttuurin hyväksyminen ja omaksuminen.

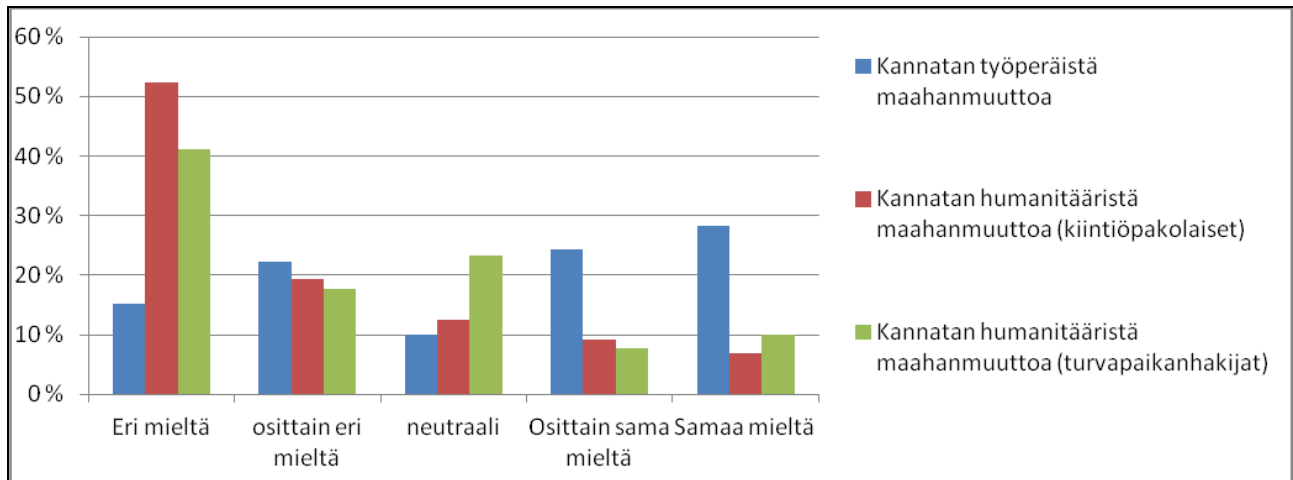
Suhtautuminen maahanmuuttopolitiikkaan

Miten kajaanilaiset sitten suhtautuu maahanmuuttopolitiikkaan ja millainen maahanmuuttopolitiikka saa kannatusta?

Kyselyssä oli kolme väittämää:

- Kannatan työperäistä maahanmuuttoa
- Kannatan humanitääristä maahanmuuttoa (kiintiöpakolaiset)
- Kannatan humanitääristä maahanmuuttoa (turvapaikanhakijat)

Kajaanilaisista 53 % kannattaa työperäistä maahanmuuttoa, kun taas humanitääriin maahanmuutto saa käytännössä täystyrmäyksen. Kiintiöpakolaisten vastaanottamista kannatti 16 % vastaajista ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamista kannatti 18 %.

Kuva 17, Maahanmuuttopolitiikan kannatus

Kommentteja maahanmuuttopolitiikasta

Kommenteissa vastaukset heijastelivat muutoksen tarvetta sekä nykyisen taloudellisen tilanteen huomioon ottamista.

Suomen on kannettava humanitääriin vastuunsa hyväosaisena maana, mutta kuitenkin on oltava itsekkäitä tiukoina aikoina ja vähennettävä humanitääriin avun osuutta. Rahallisesti summat eivät ole isoja, mutta periaatteenkin vuoksi vähäiset rahat pitäisi sijoittaa suomalaisen työn ja kilpailukykyyn kehittämiseen.

Mies, 18 - 30 vuotta

maahanmuutto voi lisätä yrityksiä ja työpaikkoja jonkunverran mutta ei kantaväestölle ja liisääntyminen on enempi tilastonumeroissa näkyvä plussa josta ei kuitenkaan hyödytä juurikaan edes heidän omien tarpeiden täyttämiseen.

Mies, 30 - 45 vuotta

Nykyinen lainsäädäntö on mielestäni aivan liian löyhä. Karkoituksia pitäisi tehdä entistä useammin, jos kaikista kotouttamistoimista huolimatta henkilö ei sovellu Suomen kansalaiseksi ja syyllistyy esimerkiksi jatkuvasti rikollisuuteen.

Nainen, 18 - 30 vuotta

Tässä yhteydessä pitää muistaa käsitteet ja mitä ne todellisuudessa tarkoittavat!!

Nainen, 30 - 45 vuotta

Suomen maahanmuuttopolitiikka on idealistista, asiantuntematonta ja kantaväestön tarpeet sivuuttavaa.

Nainen, 45 - 65 vuotta

Työperäinen maahanmuutto on hyväksyttävää, mutta sitä ei tarvitse väkisten tehdä politikojen toimesta. Jos yritykset haluavat töihin ihmisiä ulkomailta, he voivat ne itse sieltä hankkia. Politikkojen ei pidä niitä alkaa sieltä touhuamaan.

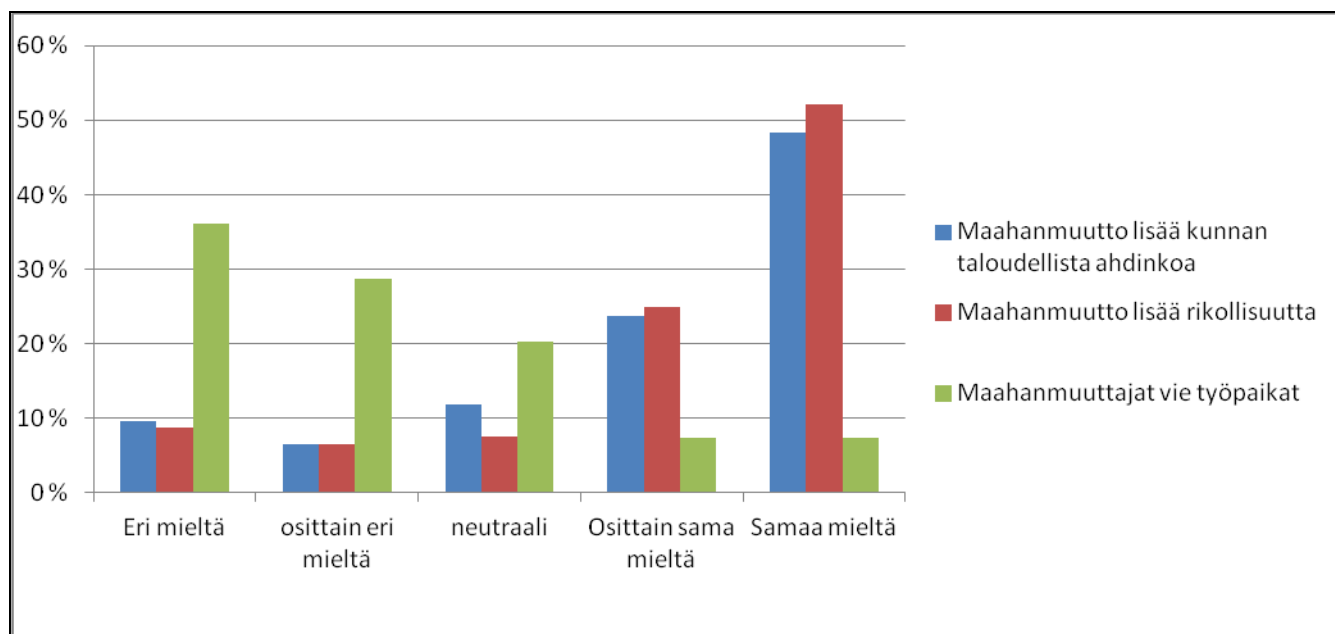
Mies, 30 - 45 vuotta

Maahanmuuttoon liittyvät pelot

Maahanmuuttoon liittyy osaltaan myös pelot. Klassiset väittämät asetettiin siis koetukselle. Koetaanko maahanmuutto uhkaksi seuraavien väittämien osalta?

- Maahanmuutto lisää kunnan taloudellista ahdinkoa
- Maahanmuutto lisää rikollisuutta
- Maahanmuuttajat vie työpaikat

Yhtenä yleisenä väittämänä pidetään sitä että, maahanmuuttajat koetaan sosiaaliturvalla eläjiksi jotka vie työpaikat kantaväestöltä. Jokainen ymmärtää että, kyseisessä väittämässä on tietty ristiriita. Tämän vuoksi kysymyssarjassa oli kysymykset negatiivisesta taloudellisesta vaikutuksesta sekä maahanmuuttajien työllistymisestä.

Kuva 18, Maahanmuuton pelot ja uhat

Saaduista vastauksista heijastuu hyvin humanitäärisen maahanmuuton vaikutukset asenteisiin. Tulokseen vaikuttanee Kajaanin tilanne, jossa alueella ei toimi montaa isoa kansainvälistä yritystä, jonka palveluksessa olisi maahanmuuttajia. Pelko siitä että maahanmuutto aiheuttaisi kunnalle taloudellista ahdinkoa, johtunee Kajaanin harjoittamasta humanitäärisestä maahanmuuttopolitiikasta.

Pohdittavaa antaa pelko rikollisuudesta. Paikallisessa mediassahan ei varsinaisesti ole ollut suuria uutisia maahanmuuttajien tekemistä rikoksista tai aiheuttamasta rikollisuudesta.

Viimeisimmät isoja otsikkoja aiheuttaneet tapahtumat olivat vuonna 2005, jolloin kajaanilaisessa pizzeriasa tappeli 10 kantaväestöön kuuluvaa ja neljä maahanmuuttajaa. Tapahtumasta ja sen jälkimainingeista uutisoi mm. Helsingin Sanomat²¹.

Onko kyse siis jo olemassa olevasta ennakoasenteesta vai onko kyseessä kokemukset ja kansalla oleva ns. "hiljainen tieto"? Siis tiedetään jotta näin on, muttei siitä uskalleta puhua tai tuoda julki.

Kun tätä verrataan rikollisuus osiossa todettuun (seksuaalirikoksissa n. 21 % osuus), niin tässä on vahvat viitteet jälkimmäiseen.

²¹ <http://www.hs.fi/artikkeli/Kajaanin+uudet+kasvot/1135223135947>

Kommentteja peloista

Kun tarkastellaan kommentteja, niin osa on hyvin perusteltuja ja osa perustuu väriin ennakkokäsityksiin. Tietyiltä osin tiedottaminen maahanmuuton vaikutuksista on epäonnistunut. Pelkoja ja mahdollisia uhkakuviä kuvailtiin ja käsiteltiin kommentteissa välillä sangen värikkäinkin sanankääntein.

Tottahan toki maahanmuutto lisää kunnan ahdinkoa joka suhteess, jo vuonna 2007 Kajaanin verorahoista 25% meni maahanmuuttajiin, nyt luku lienee jo paljon isompi. Kajaanissa ei vielä mamujen rikokset hirveesti näy, muutamia tappeluita yms. Mutta parissa vuodessa alkaa näkyä, ei niilläkään ole akvitieettei niin se on väistämätöntä. ei joka ukolle riitä pitseriaa vaikka niitä kuin kunta ja valtio rahottaa. samahan se on kantaväestössäkin. ei akvitieettei eli töitä=alkoholismi rikollisuus yms kukoistaa

Mies, 18 - 30 vuotta

Yllä oleva oleva väite, ”jo vuonna 2007 Kajaanin verorahoista 25 % meni maahanmuuttajiin”, olisi mielenkiintoista todistaa oikeaksi. Kajaanilla oli vuonna 2007²² verotuloja 105,67 miljoonaa euroa ja valtionosuuk-sia 42,30 miljoonaa, niin 25 %:ia näistä summista olisi 26,42 M€ ja 10,58 M€.

Kulttuurien erot voivat olla pelottavia. Ihmisten olisi kuitenkin hyvä keskustella muslimien ym. "erilaisten" ihmisten kanssa ja ottaa monikulttuurisuus rikkautena.

Mies, 18 - 30 vuotta

No ei todellakaan kieli- ja kirjoitustaidottomat ainakaan työpaikkoja vie, eikä noilla haluja-kaan liene kun rahaa saa muutenkin.

Mies, 45 - 65 vuotta

Kunnilla on tällä hetkellä niin tiukkaa kaikissa lakisääteisissä toimissaan, että mikä tahansa "ylimääräinen" menoerä lisää kuntien taloudellista ahdinkoa.

Nainen, 18 - 30 vuotta

Mielestäni maahanmuutto ei suoranaisesti lisää väkivaltaa missään määrin. Uskon, että heissä on rikollisia/käytösongelmaisia ihan siinä missä kantaväestössäkin. Ongelma piilee siinä, miten heidät sijoitetaan kuntiin. Esim. Kajaanin Huuhkajanvaaran kaupungin vuokra-asunnoissa ja oksatiellä asuu suurin osa koko kajaanin maahanmuuttajista, ja siellä asuu myös paljon päihde- ja väkivaltataustaisia, syrjäytyneitä kantaväestön edustajia. Jokainen voi varmaan arvata lopputuloksen... Uskoisin, että jos maahanmuuttajat ripoteltaisiin ympäri kaupunkia, olisi lopputulos parempi.

Nainen, 18 - 30 vuotta

Pelot liittyvät humanitaariseen maahanmuuttoon. Ei työperäiseen.

Mies, 30 - 45 vuotta

Yksi suurimmista idiotismin muodoista mitä maahanmuuttokriitikoiden leirissä näkee on tämä "maahanmuuttajat vie sosiaaliturvan / maahanmuuttajat vie työpaikat" -keskustelu. Kumman ne siis saavat viedä, sosiaaliturvan vai työpaikat? Jomman kumman me kaikki viemme jos aiomme elossa pysyä. Fakta kuitenkin on että työperäinen maahanmuutto on toimiessaan vain hyvästä taloudelle. Lisääntynyt rikollisuus sen sijaan on oikea ongelma johon olisi puututtava.

Mies, 18 - 30 vuotta

²² http://www.kajaani.fi/Tiedostot/G3_tiedostot/Tilin%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s/tilinpaatos2007.pdf, luvut löytyvät tilinpäätöksestä sivulta 76.

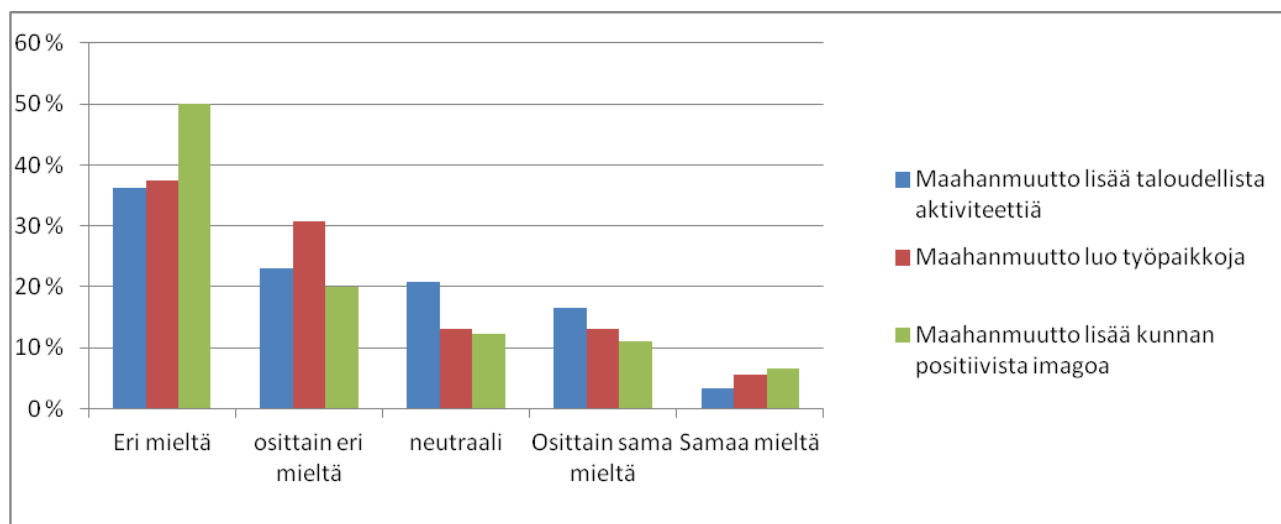
Maahanmuuton tuomat mahdollisuudet

Maahanmuuton tuomiin mahdollisuuksiin liittyy tiettyjä klassisia väittämiä, kuten pelkoihin ja uhkakuviin. Oli siis syytä kysyä mielipidettä seuraaviin väittämiin.

- Maahanmuutto lisää kunnan taloudellista aktiviteettiä
- Maahanmuutto luo työpaikkoja
- Maahanmuutto lisää kunnan positiivista imagoa

Tarkasteltaessa saatuja vastauksia niin nähdään, ettei maahanmuutossa nähdä useinkaan kovin suuria mahdollisuuksia kehittää kuntaa tai edistää esim. työllisyyttä. Pääsääntöisesti väittämän kanssa samaa mieltä tai osittain samaa mieltä oli n. 16 - 18 %:ia vastaajista.

Vastaavasti väittämien kanssa eri mieltä tai osittain eri mieltä oli n. 54 - 63 % vastaajista.

Kuva 19, Maahanmuuton mahdollisuudet

Huomioitavaa tässä on väittäminen ”maahanmuutto lisää kunnan positiivista imagoa”, jonka kanssa oli eri mieltä tai osittain eri mieltä 63 %:ia vastaajista.

Kajaani aloitti vuosituhannen vaihteessa kiintiöpakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamisen. Heijastuuko nykyisen maahanmuuttopolitiikan onnistuminen tai epäonnistuminen vastauksiin? Mikäli näin on, niin Kajaanin on syytä tarkistaa nykyistä maahanmuuttopolitiikkaansa.

Maahanmuuttoon liittyy myös ns. ”white flight”-ilmiö²³. Kun huomioidaan Kajaanin ja Kainuun tulevaisuuden näkymät (vanheneva ja vähenevä väestö), niin kyselyn tulokset ja white flight ilmiö on syytä ottaa huomioon.

²³ http://fi.wikipedia.org/wiki/Valkoisten_pako. Valkoisten pako (engl. white flight) on länsimainen ilmiö, jossa kanta-väestö muuttaa pois asuinalueilta, joissa maahanmuuttajien määrä on ylittänyt tietyn kipukynnyksen eli ns. keikahduspisteen. Suomessa ilmiötä esiintyy ainakin Espoon Suvelassa, Vantaan Länsimäessä ja Helsingin Kallahdessa. Eristyneisiin lähiöihin jäävät myös huono-osaiset kantasuomalaiset.

Ilmiötä pidetään ongelmallisena, koska sen katsotaan lisäävän eriarvoisuutta ja tuovan kustannuksia. Kaupunkimaan-tieteen tutkija Venla Berneliuksen mukaan tilannetta voitaisiin parantaa lisärahoituksella. Esimerkiksi Helsingissä käänteiseen syrjintään käytettiin vuonna 2010 noin 1,7 miljoonaa euroa. Summaa pyrittiin lisäämään vuodelle 2011, mutta heikon talustilanteen johdosta summan korottamiseen ei ryhdytty.

Kajaanin tai Kainuun maakunnan maahanmuuttopolitiikka ei saisi aiheuttaa sitä, että maahanmuuttajien määrä ylittää alueella kipukynnyksen.

Vanheneva ja vähenevä väestö aiheuttaa heikkenevän huoltosuhteen. TE-toimisto osiossa todettiin maahanmuuttajien tämän hetkinen huoltosuhte (27,2 %). Heikkenevää huoltosuhdetta ei kyetä parantamaan nykyistä huonommalla huoltosuhteella.

Kommentteja maahanmuuton mahdollisuuksista

Kommentteja käydessä läpi, tulee esiin usein toistuva näkemys. Näkemyksen mukaan maahanmuutto ei luo tuottavia työpaikkoja, vaan maahanmuuton tuomat työpaikat sijoittuvat joko julkiselle puolelle tai kolmannelle sektorille. Toisin sanoen näiden työpaikkojen palkat maksetaan verorahoista, eikä ne näin ollen lisää varsinaista tuottavaa työtä.

Yleensä ottaen maahanmuuttoon liittyä mahdollisuuksia kommentoitiin vähän. Ilmeisesti koettiin, ettei maahanmuutossa ole mahdollisuuksia.

maahanmuutto voi lisätä yrityksiä ja työpaikkoja jonkunverran mutta ei kantaväestölle ja lisääntyminen on enempi tilastonumeroissa näkyvä plussa josta ei kuitenkaan hyödytä juurikaan edes heidän omien tarpeiden täyttämiseen.

Mies, 30 - 45 vuotta

Maahanmuutto luo työpaikkoja lähinnä aloille, joita ei edes ollut ennen maahanmuuttotouhujen karkaamista käsistä.

Mies, 18 - 30 vuotta

Tuohan se näitä niitten avustamiseen liittyviä joutotyöpaikkoja, eli pelkkiä turhia kustannuksia.

Mies, 45 - 65 vuotta

Maahanmuutto tuo kyllä työpaikkoja, mutta mielestäni ne ovat vain tekemällä tehtyjä eli keksittyjä ja erityisesti maahanmuuttajille ja heidän kanssaan työskenteleville luotuja.

Nainen, 18 - 30 vuotta

Vain länsimaisesta kulttuuripiiristä tuleva maahanmuutto on edistystä tuovaa. Lähi-idästä ja Afrikasta tulee vain taantumusta.

Nainen, 45 - 65 vuotta

Maahanmuuttoon liittyvät työpaikat ovat pääsääntöisesti sellaisia, joita ei olisi olemassa ilman maahanmuuttoa (esim. tulkit, moku-koordinaattorit etc.), jotka eivät tuota lisäarvoa talouteen vaan kustannetaan verovaroista ja näin ollen heikentävät talouden kokonaistehokkuutta.

Mies, 18 - 30 vuotta

Rikoksien määrä kasvaa koska "viharikokset" kuten sitä nykyään kutsutaan ovat MYÖS lisääntyneet..

Mies, 18 - 30 vuotta

Viimeisin kommentti viittaa viharikosten²⁴ kasvuun. Vuonna 2012 viharikosten määrä oli laskenut 20 %²⁵ edellisestä vuodesta.

²⁴ <https://www.poliisi.fi/poliisi/helsinki/home.nsf/pages/4E3499DAAB40F1F8C2257A7E0034696A?opendocument>.

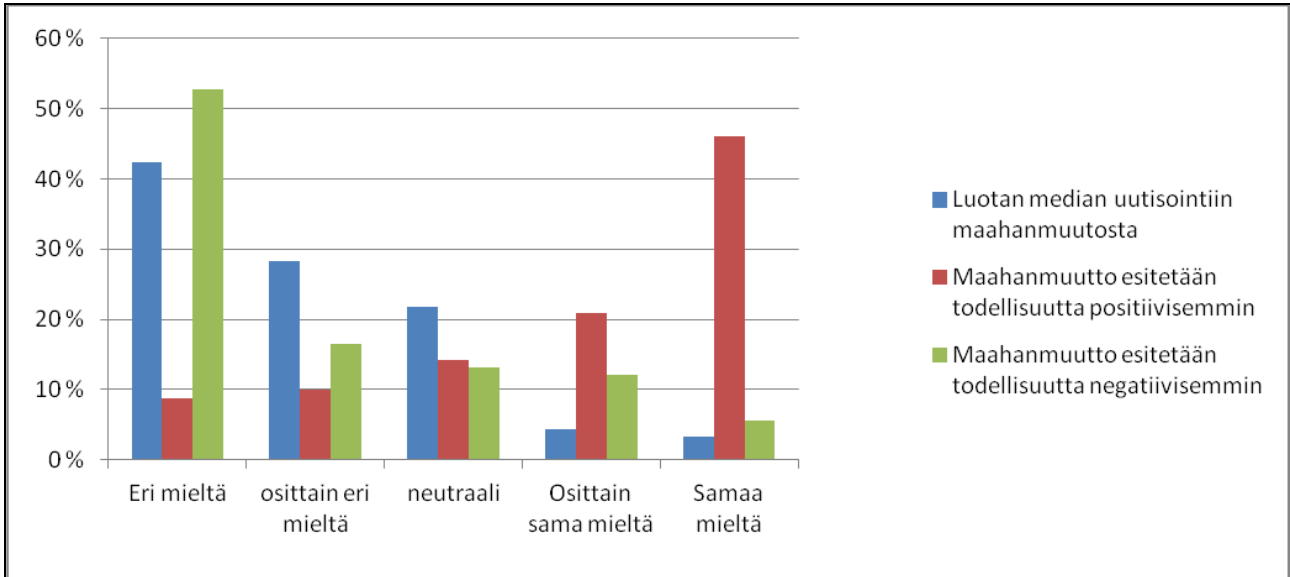
²⁵ <http://markofobbaforss.puheenvuoro.uusisuomi.fi/151527-poliisin-tietoon-tullut-viharikollisuus-internetissa-2012>

Media

Kyselyn viimeiset kysymykset liittyivät mediaan ja sen toimintaan. Usein kuultu väite ”media kohtelee maahanmuuttajia silkkihansikkain” laitettiin koetukselle. Miten kansa koee uutisoinnin maahanmuutosta? Mediaa koeteltiin seuraavilla väittämillä:

- Luotan median uutisointiin maahanmuutosta
- Maahanmuutto esitetään todellisuutta positiivisemmin
- Maahanmuutto esitetään todellisuutta negatiivisemmin

Tulokset olivat median kannalta brutaaleja.

Kuva 20, Media ja maahanmuutto

Vastaajista vain 7 % oli samaa mieltä tai osittain samaa mieltä väittämän ”luotan median uutisointiin maahanmuutosta” kanssa. 71 % vastaajista oli eri mieltä tai osittain eri mieltä väittämän kanssa.

Vastaajat, jotka kokivat median esittävän maahanmuuton todellisuutta positiivisempänä, eivät luottaneet median uutisointiin.

Sama koski myös vastaajia, jotka kokivat median esittävän maahanmuuton todellisuutta negatiivisemmin.

Voidaan siis todeta että vastaajat, jotka luottivat mediaan, olivat yksittäistapauksia.

Huomattavaa tässä on vastaajien kokemus siitä, että maahanmuutto esitetään todellisuutta positiivisemmassa valossa. Vastaajista 67 % oli väittämän kanssa samaa mieltä tai osittain samaa mieltä.

Median olisikin syytä harkita tarkkaa itsearviota, jotta onko todella näin. Ja jos näin on niin, mitkä ovat motiivit kyseiseen toimintaan?

Kun lisäksi huomioidaan viime aikoina ollut keskustelu median ahdingosta²⁶, niin voidaan herätellä kysymystä, jotta johtuuko median ahdinko luottamuspulasta, arvonlisäveron lisäämisestä vaiko yleisestä trendistä siirtymisestä paperista nettiin.

Ostetaanko uutisia joihin ei luoteta?

²⁶ Muun muassa Kainuun Sanomien pääkirjoitus 28.10.2013, Myöhäinen herätys.

<http://www.kainuunsanomat.fi/Paakirjoitukset/1194849050728/artikkeli/myohainen+heratys.html>

Kommentteja mediasta

Tarkasteltaessa saatuja kommentteja median toimista, päästään miettimään median epäluottamuksen syitä. Näihin syihin lukeutuu mm. tiedon kertomatta jättäminen. Poliisin tiedotteessa on kerrottu epäillyn tahi tekijän tuntomerkit, mutta mediassa ei kerrota yhtään etnisyyteen liittyvää tuntomerkkiä.

Myös YLE:n rooli ja sen lainsäädännöllinen²⁷ tehtävä aiheuttaa kitkaa median ja kuluttajien välillä. Kitkaa lisää YLE:n toiminnan rahoittaminen ns. YLE-verolla.

Monessa kommentissa kaivattiin myös selvää rehellisyyttä medialta sekä mahdollisten eri agendojen unohtamisen.

Tietyt mediat jättävät tarkoituksella mainitsematta esim. rikollisten ulkomaalaistaustasta. Yleensä jopa silloin kun poliisi kaipaa rikoksen tekijästä tuntomerkkejä ja, ainakin lehden kirjoituksen mukaan, on pääteltävissä että uhri(t) on selvästi nähneet rikoksesta epäillyn.

Mies, 30 - 45 vuotta

YLE on ollut tähän saakka valehteleva mokuttaja ja yhteiskuntakiusaaja veronmaksajan kustantamana. Koska kaikkialta muualtakin leikataan on leikattava myös YLE:stä ja maahanmuuton kustannuksista.

Mies, 45 - 65 vuotta

Media alkaa olla jo vitsi. Täysin läpimätä ja valheellinen poliittinen korrektius vaikuttaa joskus jo parodialta. Asiantuntemattomuus ja pelkurimainen asenne on jollain tapaa hellyttävää. Luottamus on täysin mennyt mediaan tiedonvälittäjänä maahanmuutosta.

Nainen, 45 - 65 vuotta

Annettua tietoa ei monesti osata perustella oikein! Perustelut on ne joita ihmiset kaipaa asioille!

Nainen, 30 - 45 vuotta

Median uutisointi on yleensä "erilaisuuden rikkauden" hehkuttamista.

Mies, 30 - 45 vuotta

Maahanmuuttokeskustelua käydään samaan aikaan ääripositiivisessa ja -negatiivisessa viitekehysessä. Terveeseen kaikkien osapuolien hyvinvointia edistävään välumuotoon pyrkivää kompromissia - johon suurin osa suomalaisista käsittääkseni haluaisi tähdätä - ei mediakeskustelussa näy. Media pyrkii tietenkin kirjoittamaan asioista niin provosoivasti kuin mahdollista myyntilukujen vuoksi, mutta negatiivinen vaikutus sillä kyllä on tähän maahanmuuttopolitiikasta käytävään keskusteluun.

Mies, 18 - 30 vuotta

En ole luottanut suomalaiseen mediaan enää aikoihin, sillä se on selvästi hyvin puolueellista. Pravda Vitezi- totuus voittakoon.

Nainen, 18 - 30 vuotta

²⁷ <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931380#L3> , Laki Yleisradio oy:stä (1380/1993), 3 luku 7 § 5. kohta.

”tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmillle;”

Yhteenveto

Maahanmuutto Kajaanissa perustuu hyvin voimakkaasti humanitäärisiin syihin. Kajaaniin tulee maahanmuuttajia kiintiöpakolaisina ja turvapaikanhakijoina. Vastaanottokeskuksen toimintaa pyöritetään valtion eli veronmaksajien rahoilla.

Maahanmuutto on aiheuttanut omat paineensa ja kustannuksensa myös sivistystoimenpuolelle. Kustannukset perustellaan laki sääteisellä oikeudella omaan kieleen ja kulttuuriin. Suomen tai ruotsinkielen sijaan voidaan huoltajan vaatimuksesta opettaa muuta kieltä äidinkielenä. Kajaanissa opetetaan tällä hetkellä äidinkielenä venäjää, arabiaa ja somalia. Sivistystoimen kustannukset katetaan kaupunginvero tuloista.

Suoria maahanmuutosta aiheutuvia kustannuksia on hyvin vaikea laskea. Tämän vuoksi kaupungin eri yksiköiden olisi syytä laskuttaa mahdollisuuksien mukaan maahanmuutosta aiheutuvat kustannukset maahanmuuttajapalvelut - yksiköltä. Tällöin syntyvät kustannukset näkyvät suoraan edellä mainitun budjetissa.

Maahanmuuttoa perustellaan myös usein työvoimapulan paikkaamisella. Valtiontalouden tarkastusvirasto lyö tätä perustetta huolella korville. Raportin mukaan Suomeen kohdistuvasta maahanmuutosta vain 5 - 10 prosenttia on työperäistä. Tarkasteltaessa tilastoja voidaan myös todeta, ettei Kajaaniin tullut maahanmuuttajaväestö sovellu rakenteeltaan työvoimapulan tai huoltosuhteen parantamiseen. Maahanmuuttajien työllisyysaste on liki sama mitä koko väestöllä, mutta huoltosuhte on hälyttävä. Työmarkkinatuen kustannukset maksetaan valtion eli veronmaksajien rahoista. Toimeentulotuen kustannukset puolestaan maksetaan niin kaupungin, kuin valtionkin varoista.

Maahanmuuttovirasto on järjestänyt terveydenhoidon vastaanottokeskuksissa. Terveydenhoidon palvelut on kilpailutettu ja järjestäjinä toimii Terveystalo sekä Aava. Maahanmuuttovirasto vastaa terveydenhoitokuluista eli nämä katetaan valtion varoista.

Pohjois-Suomen maistraatin ja Helsingin maistraatin toimintalinjojen välillä on ammottava kuilu. Kun Helsingin maistraatti myöntää suomalaisen sosiaaliturvatunnuksen vain varmoissa tapauksissa, niin Pohjois-Suomen maistraatti jakaa tunnuksia vaikka henkilöllisyys olisi epävarmakin.

Rikollisuus, eritoten seksuaalirikollisuus, herättää aina voimakkaita tunteita. On helppo syyttää tietämättään tuntemattomia tekijöiksi. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan maahanmuuttaja syyllistyy seksuaalirikokseen kantaväestöä helpommin. Sama ilmiö on nähtävissä myös Kajaanissa. Huomion arvoista tässä on kuitenkin se, että ei pelkästään Kajaaniin vaan myös muualle Suomeen kohdistunut maahanmuutto on lisännyt seksuaalirikollisuutta Kajaanissa.

Tarkasteltaessa kuntalaisten mielipiteitä maahanmuutosta, saadaan hyvin erilainen kuva kajaanilaisesta maahanmuuttopolitiikasta.

Saatujen tietojen mukaan kajaanilaiset pyrkivät pääsääntöisesti seuraamaan maahanmuuton kehittymistä, niin Suomessa kuin ulkomailla.

Kyselyn mukaan kajaanilaiset ei voi välttyä kohtaamasta maahanmuuttajia arjessaan. Tämä onkin ymmärrettävää, sillä Kajaani on harjoittanut aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa jo 14 vuotta. Kohtaamiset koetaan suurimmilta osin neutraalisti tai lievästi positiivisesti. Näkisinkin että keskiverto kajaanilainen koottaa maahanmuuttajan yksilönä, eikä etnisen ryhmänsä edustajana.

Maahanmuuttopolitiikalta kajaanilaiset toivovat työperäistä maahanmuuttoa. Humanitääristä maahanmuuttoa vastustaa 59 - 72 % vastaajista. Tulos riippuu siitä onko kyseessä turvapaikanhakijat vai (kiintiö)pakolaiset. Vastauksissa korostuu oman kunnan tilanteen vaikeus. Auttajasta ei haluta autettavaa.

Kun huomioidaan 14 vuoden kokemus maahanmuutosta Kajaanissa, niin pelkojen ja mahdollisuuksien osuutta ei voida ohittaa olankohautuksella. Maahanmuutto aiheuttaa selvästi pelkoa taloudellisesta ahdingosta ja rikollisuuden kasvusta. Tulevan maahanmuuttopolitiikan tulisikin pureutua näihin kipukohtiin.

Kuntalaiset kokevat median menetetyksi vaikuttamiskanavaksi. Vain murto-osa luottaa mediaan ja sen uutisiin. Median tuotanto koetaan maahanmuuttoa ihannoivaksi ja pyrkimystä aitoon vuoropuheluun ei koeta.

Osa syynä tähän on mm. Yleisradion lakisääteinen tehtävä edistää monikulttuurisuutta.

Tulevaisuudessa on syytä huomioida muun muassa seuraavat asiat.

1. Kuinka maahanmuutosta aiheutuvista kustannuksista saadaan selkeämpi kokonaiskuva ja mitä toimia se edellyttää?
2. Maahanmuuton vaikutusten arviointi ja seuranta kuntalaisten näkökulmasta. Mikäli maahanmuutto ei nauti kansan hyväksyntää, niin sopeutuminen vaikeutuu.
3. Miten maahanmuutto vaikuttaa eri rikollisuuden lajeihin, sekä kehityssuuntien seuranta.
4. Miten kehitetään ja valvotaan suomalaisen henkilötunnuksen saamista.
5. Mitkä ovat sivistystoimen lakisääteiset tehtävät? Kotoutumista edistävien ja hidastavien toimien kartoitus.

Mikäli kunnassa harkitaan maahanmuuttopolitiikan aloittamista, niin em. asiat sekä muut tässä selvityksessä esiin tuodut asiat olisi syytä kartoittaa sekä tehdä arviointi vaikutuksista kaikkiin kunnan toimintoihin.